

AUTHOR LEVI BEN GERSON

NO. 224

TITLE פירוש דניאל
[PERUSH DANIEL]

RR _____

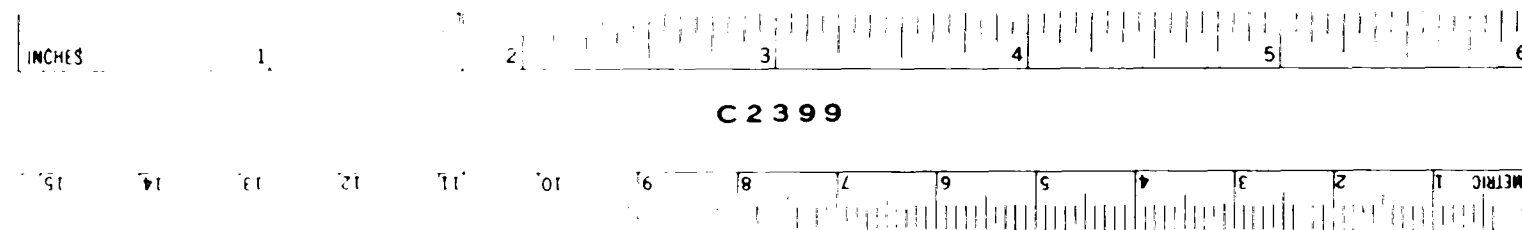
IMPRINT [ROME, BEFORE 1480]

CALL NO. GOFF, HEB-71

DATE MICROFILMED _____

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX University Microfilms, Inc.
A DIVISION OF XEROX CORPORATION

Heb-71 פִּירוּשׁ דְּנִינְאֵל: Perush Daniel (*Daniel*).
(H534) [Rome: n. pr., before 1480.] 4°.

Ref H 10062, Pr 7432. — DeRossi (p. 124) 12; Freimann p. 116, Freimann(Fr) p. 12, 35; Jacobs 16; Schwab 19; Thes A22 [Obadiah, Manasseh, and Benjamin de Roma?]; Stein II 613^B(19); Zedner p. 432.

Cop JTSL.

(See also Heb-23, Heb-33)

ב רניא לר לני בן גרשום בנה נתחיל ונסיים

בשנת שלש

לפלוכות יהויקים עד בלשצם
פלכא רל אחר
שעברו שלש שנים למלוכות

יהויקים ונכנסה השנה הרביעית כי בן כתוב בספר ירמיה
כי השנה הרביעית ליהויקים היא השנה ראשונה לנבוכדנצר
ודבים כמו זה בספר מלכים כמו שביארנו שם ואנו
הגלה אותו נבוכדנצר ואסר אותו בנחושתיים כמו שזכר
בספר דברי הימים ולקח מקצת כלי בית האלהים ואחר זה
שב לירושלים למלוכותו ועבר מלך בבל שלש שנים כמו
שזכר בספר מלכים ואחר זה מרד בו וכאשר שלמו אחר
עשר שנים בא נבוכדנצר והיה מגלה אותו וידמה שמת
ברוך ולא נקבר והיתה נבלתו לקרח בדילה ולחורב ביום
כי בן נתנבא ירמיה זמיה שאמר עליו סקוב והשולך למעלה
מהלאה לשערי ירושלים הוא להעיד על חונק האנצאתם אותו
בירושליו באי סחבניהו והשליכיהו וירפיה שדא הרגו נבוכד
נצר כי בכר נאמר עליו בספר מלכים וישכב יהויקים עם
אבותיו ואי הרגוהו היה מספר זה ולזאת הסבה מלך אחריו
יהויכין בנו עד ששב נבוכדנצר עליו והגלהו כהגלותו אותו
אכיו ויתן ה בידו את יהויקים מלך יהודה וגו ירוע כי
בכר גלו שם אי רניא חנניה מישא ועזריה כמו שסיפר בנה
המקום ולזה אמר על יהויקים והאנשים אשר גלו עמו ויביאם
ארץ שנער בית אהיו רל שכבר הביא אלה הגולים לארץ
בבל ששם בית אהיו ואולם הכלים הביא בית אהיו והנה
אמר בספר דברי הימים שכבר נתנם בהיכלו בנכל וידמה
שהיכלו היה בית אוצר אהיו ויאמר המלך לאשפנו רב
סריסו רל שכבר אמר לאשפנו גדול סריסו שיביא אליו

ילדים מבני ישראל ויהיו גב מזרע המלוכה ויהיה בהם גב
הפרתמים והם שרים ופחות ילדים שאין בהם כל מום
מחסרון אבר ולא בצורתם ורצה שיהיו ילדים ובלתי רבי
השנים כרי שיוכלו יותר לגדלם ולהרגילם בטכסיסי מלכות
ויהיו טובי מראה כרי שיהיו ראויין לבא כהיכל מלך ויהיו
משכילים בכל חכמה רל שיהיו משכילים ויודעים בכל
החכמות ויהיו יודעי בינה ודעת רל שידעו המאמר הנאמ
בחכמה ואם הוא עמוק כי כמו אלו ראויין לבא כהיכל
מלך ומביני מדע הרצון במדע סתר בענין שאמר גם
במדעך מלך א תקלל והרצון בו שיבינו החירות והמשלים
וענין כזה יקרא בינה כי הוא הוצאת דבר מדבר זר ממנו
והנה היו כזה שלש מדרגות האחת שישכילו ענין החכמות
השנית שיבינו הלשונות הקצרים והעמוקים שיהיו לחכמים
בחכמות והשלישית שיבינו בחירות ובמשלים ואשר כח
בהם לעמד כהיכל מלך כאלו תאמר שמושלים בעצמם
לעמוד בטכסיסי המלוכה שלא ידוקו ולא יתעטשו ומה
שירמה לזה ושלא יחפוז נקביהם ושיוכלו לעמוד בזולת
ישיבה ומה שרומה לזה ויהיו גב נכונים ללמד ספר כשרי
זלשונם וימן להם המלך רל שכבר הכין שיתנו להם מפת
שיהיה מתוקן למאכל המל ומיין משתיו כי כבר היה שותה
יינות מתחלפים וצוה המלך לגדלם שנים שלש כזה האופן
ללמד ספר ולשון כשרים כרי שיוכלו לעמוד לפניו מצד
חכמתם ומוסרם ויהיו בהם מבני יהודה ירמה שאלו לא
היו מזרע המלוכה ולא מהפרתמים ולזה ייחסם לשבטם
וישם שם לרניא בלשצר ירמה שכבר הכיר מעלת
רניא וחכמתו העצומה ולזה קרא שמו בלשצר כשם אזה
נכוכרנצר כמו שאמ אחר זה וירמה ששאר השמות ששם
לחנניה מישא ועוריה היו שמות לאלילים או שמות חכמי

פסוק
הג
א
פסוק

גרולים מפורסמים בכבל וישם דניאל על לבו אשר לא
יתגאל כפת וגו' קבלתי כפי זה בהרב ארזני אני זל כי יתגאל
הפך מעניין גואל וקרוב כמו מלת ישרש שהוא הפך מענין
שורש ורוצה בו עקירת שרשים והרצון בזה גב שלא יפסיד
גואלנו כי אם יאכלו מפת הגוים ההם או ישתו מינם יהיה
סבה שיתרכה האהבה בינם ואולי יתחתנו זה כזה ומפני זה
גורו דול על יינם משום בנותיהם ועם כל זה לא יכלו למצנעם
מפני זה כי בכר התחתנו רבים מהם עם הורים כמו שזכר
בספר עזרא והנה היה ענין זה בענין שימשון שיה התחכם
להצילו מימה שנפל בו כסוף צוה שיהיה נזיר ה מהבטן עד
יום מותו כי זה מימה שימנע ההברל בעריות והנה לפי זה
הפי' שהוא נכון מאד נוכל לפרש שיתגאל מענין שינוק
ולכלוך והרצון בו שלא יביא זה על ישראל להתגאל ברעות
ההם ובמנהגיהם כי זה יהיה סבה להתחתן בהם וההתחתנו
יהיה סבה להמשך בפעולותיהם ובאמונתם ויתן האהים את
דניאל לחסר ולרחמי הנה אמר זה כי לולי היותו נשוא חן
בעיני הוה בועס עליו על שיהיה מבוזה פת המלך ומשתד
מלאכלו ומלשתותו לוי היה מסב זה מודיע למלך ולזה כפח
בו שלא יגלה סודו למה יראה פניכם וועפים דל שלא
יראה מראיב טוב כמראה הילריו האחריו הרומי לכם מפני
העדר הסזון הראוי לכם כי זה יסבב מכם חרוש הירוקות
והרזון בפנים וחייבתם את ראשי למלך דל שיצוה לכרות
ראשי ויאמ' דניאל המלצר הנה המלצר הזה הוא האיש
אשר הפקיד אותו שר הסריסים מאכלם ומשתם לדניאל
וחבירו וזרמה שהמאמ' הראשון היה לשר הסריסום והיה
שם המלצר ובאשר ראה דניאל שלא הסכי' בזה שר הסריסי'
השלים הענין עם המלצר וביקש ממנו שינסה אותם עד
ימים עשרה כי בכמו זה הזמן יזכר להם אם יזקו באלו

המאכלים והמשקים ואמר שיתנו להם מן הזירעונים לאכול
והם הזרעים הנאכלים כמו שהם כשיבושלו בקדרה כמו
האורז ריש בלעו ומיני קטנית כלם ומהם זרעים עגולים
מועילים מאד למחוממים הם הנקראים בערבי מאס
זבלעו פיריש ומאו ימצאו שאינם עגולי אבל יש להם חדוד
בצר אחר ואלו הם מועילים מאד לנקות הכבד ולפתוח
סתומיו רל מי בשולם והם הנקרא ציריש בלעו ומהם
שחורים ומהם לבני ומהם ארומי נראה מראיהן שוב
זכריאי בשר רל שהיו שמנים לא רזים מדע והשכל בכל
ספר וחכמה רל שהיו יזרעים בכל ספר ומפני זה יתבאר
שבכר היו יזרעים ספר ולשון כשרים והיו משכילים בכל
חכמה והוא ענין החכמה בעצמה לא מצר מה שהיא
נתכת זרניא הכין בכל חוון שבא בחירות לאי זה ענין היה
חירה או משל וכוה האופן גכ הבין בחלומות הצודקים
הנבאים בחירה ומשל לאי זה ענין היה חירה ומשל והנה
היה לו כח נבואי באופן מה וכמקצת הימי אשר אמר וגז
רל שלא הוצרכו להם כל השנים שלש ללמדם ספר ולשון
כשרים כי במקצת הומן ההוא למרו זה או יהיה הרצון בו
הלסוף הימים בענין אמר מקץ שבע שנים תעשה שמטה
והוא הנכון כי כבר צוה המלך לגרלם שנים שלש ואחר
ינסה אותם אי זה מהם יעמוד לפניו וירכר אתם המלך
ירמה שהמלך היה חכם ולזה הכיר שרניא וחכיריו חכמים
מאד יותר מכל החרטומים והאשפים אשר היו במלכותו
וירמה שהחרטומים הם שיזרעים לעשות התחבולות טבעי
ירמו בהם שיעשו דברים נפלאים מוולת שיהיה כן ואלו
הבעולות עושין אותן בסתר כרי שלא יתבאר כמה עשו זה
כי אולי לא ישתכחו בפעולותיהם כשירעו הרואים הסכות
אשר בהם עשו מה שעשו ולזה זכרה התורה שחרטומי

מצרים היו עושין מעשיהן בלהט ואשפים הוא שם לפי מה
שאחשוב מענין נשף והם נקראים כן מפני הכיטם בכשפים
על תנועת הכוכבים והם נקראים חכמת הכוכבים וכמה
ששפע מהם בעולם השפל והחרטומים כמו שאמרנו בקראי
בחכמת הטבע וכמה שימשך מהדברים הטבעיים כמו
התכונות והרמיונות והמחשבות הנמשכות ממוג מוג
בתקופת השנה והיום ואמר עשר ידות להורות על גודל
חכמתם מחכמת אן כפלים רבים ויהי דניא עד שנה אחת
לכורש המלך הנה היה דניא כאשר הגלהו נבוכדנצר
בשנה ראשונה למלכו חכם גדול בכל חכמות וזה ירמה
שלא יתכן היותו כפחות מעשרים שנה והיה אחר זה ער
שנשלמו שבעים שנה למלכות נבוכדנצר ואחר זה היה עם
דרוש המדי עד שנה אחת לכורש ולא ידענו אם מת אחר
זה או יהיה הרצון בו שכבר היה בכבל עד שנה אחת לכורש
פי אן העביר קול בכל מלכותו מי נכס מכל עמו יהי אהי
עמו ויעל ואז ירמה שעלה לירושלם ובשנת שתי למלכו
נבוכדנצר הל בשנה השני למלכו או היה זה בשנה השלישי
עד שעברו לו שתי שנים שלמות ולפי שלא היו אן שלש
שנים לדניא מעת הגלותו לא קרא לו המלך בקראו אל
החרטומים האשפים שלא נבחן לו עדין שהיה דניא יותר
שלם מהם עד סוף השלש שנים שבחנם חלם נבוכדנצר
הלומו ותתפעם רוחו ושנתו נהיתה עליו ירוע שההתפעמו
היא הנראה באמתות החלום כמו שנזכר בחכמת הטבע
וכל שכן כשהיה זה ההתפעמות בעת השינה כמו שזכר בזה
המקום ששנתו נשברה עליו מרוב ההתפעמות לא יכול
לישן אחר זה כי זה יורה שהחלומות הם שופעים מסבות
עליונות כמו שזכר בזה המקום ששנתו נהיתה עליו שבאר
בו מענין החלום הצורק בשני ממי וענין ההתפעמות הוא

שהארם נבוכ ל'אי זה ענין היה זה החלום משל ונאלו
מחשבתו ממכונתה נופלת כזה הענין פעם ופעם בענין
אחר כמו הפעמון שיכה פעם בצד זה ופעם בצד אחר והנה
פי נהיתה מענין נהייתי ונחליתי ואפשר שיהיה הרצון
באמ' ושנתו נהיתה עליו שכבר עברה השינה השקועה לא
יתכן כמו שיתבאר בטבעיו והנה אמר שחלם חלומות כי
לפי מה שאהשוב נשנה לו דבר החלום הזה כמו שנשנה
לפרעה ולזה אמר חלום חלמתי ותפעם רוחי ולא אמר
חלומות ואפשר גם שקרא זה החלום חלומות מפני
הדמיונות הרבים שנראו בו והוא דמיון הצלם כמדרגותיו
וענין התפרד האכן והכותה על הצלם וענין הרקת חלקי
הצלם ונשא אותם הרוח באופן שלא נמצאו בשום מקום
וענין היות האכן ההיא להר רב לחרטומים ולאשפים
ולמכשפים ולכשרים הנה ירמה שהרצון כי המכשפים מי
שיחשבו שיורידו רוחניות הכוכבים ויוריעו להם העתירות
לפי מחשבתם בעשיית צורות בשעות ירועות ומפעולותיהם
גם להביא על מי שירצו רע או טוב בעשיית תמונות על
שם האיש ההוא ויחשבו כי זה יביא עליו הרע ההוא
והכשרים ירמה שיהיו משתמשים בגוהלות לרעת העתידו
והוא מה שיקראו חכמת העפר והנה הקרים תחלה לזכור
החרטומים האשפים לפי שחכמתם היא אמתית בצד מה
זלקוחה מדרך העיון ואולם המכשפים והכשרים אין התחלת
פעולותיהם מסודרת מחכמה אמתית אבל הם דמיונים
ועניינים ברויים ואולם היה מביא לזה החרטומים מפני
עמרם על אמתת המוג יתישרו לרעת דבר החלום וירברו
הכשרים למלך בלשון ארמי המלך לעולמים יחיה ר'ל
שיחיה זמנים ארוכים ויראה דורות רבים כי הזמן הארוך
יקרא עולם באמ' ועברו לעולם ר'ל עד היובל אמור החלום

לעבדך ופתרונו נגיד והנה דברו תחלה לפי מה שאחשוב
מפני היותם דאויים להגיד זה על פי הגזירות כי הכ
מתפארים לדעת השאה ואם לא יגידוה להם השוא כמו
שנתפרט מספריהם ענה המלך ואמר א הכשרים הדבר
הזה הלך וסר ממני דל שזה הדבר שאתם שואים שאגיד
אינני אתי כמו שהודעת אתכם הנה אם לא תודיעוני
החלום ופתרונו נתחם תעשו ובתיכם לאשפה יושמו דל
שינתחם נתחם ויחריב בתיהם שיהיו מקום אשפה והנה
אם החלום ופתרונו תגיד מתנות ודרונות וכבוד רב תקבלו
מלפני ולכן הגידו לי החלום ופתרונו ענו שנית ואמרו
יאמר המלך החלום ופתרונו נגיד ענה המלך ואמ באמת
אני יודע כי אינכם משתדלים כי אם לקנות מזמן דל שאתם
משתדלים להאריך הזמן הנה שהראיתי בעסי עליכם ער
שיבוא עת אחר שתסור ממני התאוה הזאת שיבואני עסקי
אחרים יכריחוני לעזוב זה הרצון מפני שראיתם שנמשך
והלך ממני הדבר שאם לא תודיעוני החלום אחת היא
דתכם ודינכם שתקבלו על זה מאתי כי בודאי לא תודיעו
הפתרון אם לא תודיעו הו. לום תחלה זהנה דבר כוב ונשחת
הכינותם לאמר לפני ער אשר ישתנה העת לפי שידעתם
שאינני זוכר החלום לכן אמרו לי החלום ואו יתכאר לי כי
פתרונו מפני דאיתי שתגידו החלום על נכון או יהיה הרצון
בוה אני משער שאם אני אגיד איכם החלום הנה הכינותם
לומר בפתרונו דבר נכוב ונשחת לפי שתבטחו שיעבור עת
רב קודם התכאר הכוב שיש בפתרוניכם וחשבתם שתוך
העת ההוא ישתנה הזמן ותסור מעליכם זאת המבוכה אך
אמרו לי החלום ואז ארע כי מה שתגידו בפתרונו הוא אמת
ענו הכשרי לפני המלך ואמרו אין אדם על הארץ
יזבל להגיד דבר המלך כל עמית שלא היה מלך גדול

ושלטון ששא דבר כזה לכל הרפוס ואסוף וכשראי לפי שכב
היו משערים שאין כח בהם לעמוד על אמתת זה והנה
הדבר אשר שאל המלך יקר מאד כשעם אמר ודבר ה' היה
יקר בימים ההם אין חוון נפרץ והנה אין אחר שיגידנה לפני
המלך אם לא הרוחניים אשר אין מדורם עם בני אדם
שיוכלו לשאול מהם זה כל עמת דבריהם אלו המלך היה
בחימה ורגז רב ואמ' לאכר כל חכמי ככל הדת יצאה מאת
המלך והחכמים היו נהרגים והיו מבקשים דניא וחביריו
ליהרג עם שאר החכמים או דניא השיב עצה ודבר של
טעם לאריוך שר ההורגים אשר למלך אשר יצא להרוג כל
חכמי ככל דבר ואמ' לאריוך הממונה מאת המלך על מה
הדת ממדת כל כך לזאת ההדיגה מלפני המלך אז הודי
הדבר אריוך לדניא ודניא נכנס לבני המלך ובקש מהמל
שיתן לו זמן ויגיד פתרונו למלך רל החלום ופתרונו וקצר
המאמר כי מן הידוע שלא יגיד לו הפתרון אם לא יודיעו
החלום תחלה והנה יזכור המלך שהחלו הוא בן כשישמעהו
כמו העניין בדברים הנזכרים שיזכירם האדם לפעמים
כשישמעם וזהו גב' מההכרלים שיש בן החלומות הצורקים
וזולתם כי שאר החלומי יסוד זכרם בקלות ולא ישאר מהם
רושם כמדמה אך מהחלום הצורק ישאר רושם כאלו העניין
קרה בהקיץ או הלך דניא לביתו והודיע הדבר לחביריו
כדי שיבקשו רחמים מאהי השמים על הסוד הזה שלא
יאברו דניא וחביריו עם חכמי ככל או לדניא במראות
הלילה נתגלה הכוד או ברך דניא לאהי השמים דבר
דניא ואמר יהי שם אהים מבורך מן העולם ועד העולם אשר
החכמה והגבורה לו הוא והוא משנה עתים וזמנים מסיר
מלכים ומקים מלכים נותן חכמה לחכמים ומדע ליודעי
בינה והנה אמ' זה לפי שנתבאר לו מזה החלום שנוי העתי

והלות הומנים עד שאשר בשפל בעת אחר הם גבוהים בעת
אחר ונתכאר לו גב ממנו שמאת השם יתע ישפעו ההשגות
והיריעות הוא מגלה עמוקות ונסתרות יודע מה שיש
בחושך ואור עמו חזונה לך אלהי אבותי אני מורה ומשכת
אשר נתת לי חכמה וגבורה והודעתני אשר שאתי מאתך
כי דבר המלך הודעתני אמר חכמה וגבורה כי הם כלים
לקבל זה השפע האלהי כי לא יקבלהו מי שלא היה חכם
ויצטרך לגבורה א שיוכל להתבודד השכל מבין שאר הכחז
המשיגות אחר כל עמת זה בא רניא אצל אריוך אשר
הפקיר המלך לאבר חכמי בכל וכן אמר לו א תאבר חכמי
בכל הביאני לפני המלך והפתרון אגיד לו אז אריוך במהירו
הביא רניא לפני המלך וכן אמר לו הנה מצאתי איש מבני
גלות יהודה אשר יודיע למלך הפתרון ענה המלך ואמר
לרניא אשר שמו בלשצר התוכל להודיעני החלום אשר
ראיתי ופתרונו ענה רניא לפני המלך ואמר הסור אשר
המלך שואל אינם יכולים להגיד אותו חכמים ואטפים
וחרטומים וקוסמים אך יש אלה בשמי מגלה סודות והודיע
למלך נכוכרנצר מה שיהיה כאחרית הימים חלומך ומראו
ראשך על משכבך הוא זה אתה המלך מחשיבותיך עלו על
משכבך לרעת מה יהיה אחר זאת ומגלה הסודות הודיעך
מה שיהיה ואני לא מחכמתי על כל החיים אשר יש בי
נתגלה לי הסוד הזה אך היה זה סבה שיודע הפתרון
ומחשבות לכך תרע אתה המלך רואה היית והנה צלם
אחר גדול צלם אשר כן הוא נכבד כמו שהוא גדול וזיה
יותר עמד לנגרך ותארו נורא הוא הצלם אשר ראשו של
זהב טוב חזותיו וורועותיו של כסף כטנו דריכו של נחשת
שוקיו של ברזל רגליו מהם ברזל ומהם חרס ראית שנגזרת
אכן לא בידים והבת הצלם על רגליו של ברזל וחרס ותדק

אותם או הודקו באחד הברזל והחרס הנחשת הכסף והזהב
והיו כמוץ מגרנות הקיץ ותשא אותם הרוח ולא נמצאו
בשום מקום והאבן אשר הכת הצלם היתה להר רב ותמלא
הארץ והו החלום ופתרונו נאמר לפני המלך אתה המלך
מלך המלכים אשר אלה השמים מלכות וחוסן ועוז וכבוד
נתן לך ובכל משכנות בני אדם חית השדה ועוף השמים
המשכנו שלא היו ראוי שישלוט בהם בני אדם כמו שיקשה
לשלוט בחית השדה ועוף השמים שאינם בעצמם תחת יד
אדם והמשיל אותך בכולם אתה הוא הראש של זהב
ואחריו תקום מלכות אחרת שפלה ממך ומלכות אחרת
שלישית של נחשת אשר תמשול בכל הארץ ומלכות הכיעו
תהיה חזקה כברזל כמו שהברז מהדק וכורת הכל וכברזל
אשר שובר כל כך כל המלכיות תדק ותשבר ואשר ראית
הרגלים והאצבעות מהם חרס היוצר ומהם ברזל מלכות
נחלקת תהיה ומחוזק הברזל תהיה בה כל עמת שראית
הברזל מעורב בחרס הטיט ואצבעות הרגלים מהם ברזל
ומהם חרס מקצת מלכות תהיה חזק ומקצת תהיה נשבר
ואשר ראית הברזל מעורב בחרס הטיט מתערבים יהיו
בזרוע אדם ולא ידבקו זה עם זה כמו שהברזל אינו מתערב
עם החרס וכימי המלכים האלה יקים אלה השמים מלכות
אשר לעולמים לא תשחת ומלכות לעם אחר לא תעוב
תדק ותכלה כל אלו המלכיות והיא תקום לעולמים כל
עמת אשר ראית מההר נחצב אבן לא בידים ותדק הברזל
הנחשת הכסף והזהב האלה הגדול הזריע למלך מה שיהיה
אחר זה ונכון החלום ונאמן פתרונו ודע כי המלכות השני
הוא מלכות מדי ופרס והמלכים אשר היו בה הבה דרוש
המדי בן אחשורוש ובורש הפרסי חתנו ואחריו ארתחששת
הוא אחשורוש ואחריו ארתחששתא שני יודמה שכבר היה

נקרא גם בן דריוש וכבר נתבאר זה בספר עודא והמלכות
השלישי היה מלכות אלסכנרר ונחצית מלכותו לו רוחות
הטמים כמו שזכר אחר זה והמלכות הרביעי הוא הרומי
והם השוקיים של ברול ואחד זה נחצית המלכות משלו
בקצתה הישמעאים ובמקצתה הרומיים והנה הברול
מתעבב בחרס הטיט כי ישמעא' רבים תחת מלכות רומי
וכן תחת הישמעאים מעם הרומיים ואינם מתחתנים זה
עם זה כמו שהברול אינו מתערב עם החרס והנה שני או
המלכים הם מלך הנגב ומלך הצפון כמו שזכר בסוף זה
הספר כי מלך ישמעא הוא מלך הנגב כי ארצו ררומית
ומלך הרומיים הוא מלך הצפון והמלכות שתקום אחריהם
הוא מלכות מלך המשיח אשר תעמוד לעולמי עד כי יעמי
השם אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' ולעכרו
שכס אחת ומפני זה לא תהיין מלחמות בארץ כי לא יהיה
חלוק באמונות שהוא הסבה החוקה במלחמות או נפל על
אפיו המלך והשתחווה לרניא ומנחה וניחוחין אמ' לנסך לו
לפי שקבלו באזה קרא המלך לרניא ואמ' באמת כי אלהים
הוא אלהי האלים וארון המלכים ומגלה רזין שיכולת לגלות
רו כזה או גרל המלך רניא ומתנות רבות וגרולות נתן לו
והמשיחו על כל מדינת בבל ועשיה אותו גרול הסגנים על
כל חכמי בבל לשיפוט נבוכרנצר מלך עשיה צלם זהב
קומתו ששים אמות רחבו שש אמות הקימו בבקעת דורא
במדינת בבל נבוכרנצר המלך שלח לאסוף האחד הרפנים
והסגנים והפחות והשופטים אשר עליהם והשוטרים וכל
שרי המדינות לחנכת הצלם אשר הקים נבוכרנצר המלך
והמכריו היה קורא בכח אליכם אומות ולשונות בעת אשר
תשמעו קול הקרן וקול החליל שיבליט בלעז או הוא הקרן
השודק גרילי שרדיושק בלעז קתרוס שבבא פסנתרין הם

כלי זמר ואחשוב שהם מכלי הזמר שמזמדין ברוח כמו
הענין בקרניא משרוקיתא והנה סמפונייא הוא כלי זמר
העשוי סמפונות אורגניש בלעו והשאר גב שזכר הם מזה
המין לל הכלים המנגנים ברוח אז יהיו נכללים בהם תוף
ומצלתיים וחצוצרות וכל זני זמרא הם כל כלי זמר הנה
בשמעכם קול אז הכלים תכרעו ותשתחוו לצלם הזהב אשר
הקים נבוכדנצר המלך ומי שלא יכרע ולא ישתחוה יושלך
לתוך כבשן אש בוער לכן בזה הזמן נשמוע כל העמים קול
אלו הכלים הזכרים היו כורעים כל העמים ולשונות

ומשתחווים לצלם הזהב אשר הקים נבוכדנצר המלך
לכן אז קרבו אנשים כשריים והלשינו היהודים ענו ואמרו
לנבוכדנצר המלך המלך לעולמים תהיה אתה המלך נתת
דת שכל איש אשר ישמע קול הקרן השורק ושאר כלי הנגו
והזמר יכרע וישתחוה לצלם הזהב ומי שלא יכרע ולא
ישתחוה יושלך לתוך כבשן האש בוער הנה אנשים יהודים
הפקדת אותם על מלאכת מדינת ככל שדרך מישך ועבר
נגו לא עשו את דת המלך לאורך אינם עוברים ולצלם
הזהב אשר הקימות אינם משתחווים נבוכדנצר כרוגו וחימה
אם להביא שדרך מישך ועבר נגו אז הובאו האנשים האז
לפני המלך הצרא לפי מה שאחשוב הוא מענין שממה
וההא הא התימה והנה באור זה ענה נבוכדנצר ואם להם
האם שממון תבחרו אתם שדרך מישך ועבר נגו לאוהי
אינכם עוברים ולצלם הזהב אשר הקימותי אינכם משתחוו
עתה הנכם עתידין אשר בעת תשמעו קול הקרן ושאר כלי
ניגון והזמר תכרעו ותשתחוו לצלם אשר עשיתי ואם לא
תשתחוו אז תושלכו לתוך כבשן האש בוער ומי אז
שיצילכם מידי וידמה כי לא רצה לרונם בשריפה מצד
מעלתם מפני כבוד דניא וכבוד המלך כי היו ממונים על

הרכב כן כמו שיאמרו ואמרתי החלום לפניהם ופתרונו
לא הודיעו לי ער שבאחרונה בא לפני דניאל אשר שמו
בלטשצר בשם אלהי אשר רוח אלהים קרושים בו ואמרתי
לפניו החלום בלטשצר גדול החכמים אשר ידעתי כי רוח
אלהים קרושים בך וכל רו וסתום לא ינצחך מראות החלום
אשר ראיתי אספר ופתרונו תוכל לומר ואמ' זה מפני שהגיד
לו במה שקרם החלום ופתרונו או ירצה בזה מראות החלום
אשר ראיתי אספר ופתרונו תאמר לי והנה קרא החלום
מראות ראשו לפי שמשכן הרמיון הוא כמזח וממנו ימשכו
כל החלומות כאשר התכאר בטבעיות הנה לך ספור מראו
ראשי על משכבי ראיתי והנה אילן באמצע הארץ וקומתו
גדולה גדל האילן ונתחוק ורומו הגיע ער השמים וענפיו
לסוף הארץ עלהו ופריו רב ומזון לכל בו תחתיו תשכון חית
השרה כי הוא יהיה לה לאהל ובענפיו ישכנו עוף השמים
וממנו יזון כל בשר והנה יאמ' זה להעיד כי הוא היה מושל
בכל גם במה שלא היה ראוי שימשול בו מהאומות לחזק
עריהם וארצם ותוקף האנשי אשר שם ולזה היו אצל ההכנע
לממשלתו במדרגת חיית השרה ועוף השמים שלא ישלט
האדם בהם כי אם על המעט ובקושי ועם כל זה היו כולם
תחת ממשלתו ראיתי במראות ראשי על משכבי והנה
מלאך וקרוש יורד מן השמים קרא בנח וכן אמר ברתו
האילן וקצצו ענפיו השירו עליו ופזרו פרו תנור החיה
מתחתיו והעוף מענפיו אך עקר שרשיו עזבו בארץ ובאסור
ברזל ונחשת כרשא השרה ובטל השמים ירחץ ועם החיות
חלקו בעשב הארץ זהרצון בזה שמפני סוד דעתו יצטרכו
להנהיגו במאט ברזל ונחשת כמו החיות ולא יתפייח בשום
מאכל כי אם בעשב הארץ כמו החיות וירצה לעמוד שם

ימם זלילה יתלחלח בטל השמים ולב חיה ינתן לו ושבע
עתים יעברו עליו והנה הם חרשים או תקופות או שנים והוא
הנראה יותר כי כבר אמר אחר זה די שעריה כנשרין הבא
וטופרוהי כצפרין בגורת המלאכים הרבר ובמאמר קרושי
השאה לעשות זה מזה האילן לבעבור ידעו החיים כי שליט
הוא הא העליון במלכות הארם ולאשר ירצה יתננה ושפל
האנשים יקים עלה זה החלום אשר ראיתי אני נבוכרנצר
המלך ואתה בלשצר אמור פתרונו כי כל חכמי מלכותי
לא יוכלו להודיעני פתרונו ואתה יכול כי רוח אלהים קרושי
בך או רניא שתק ועמד שומם כמו שעה אחת ורעיוני
הבהילוהו ענה המלך ואמר בלשצר החלום ופתרונו אל
יבהילוך רל אעפ שיהיה לו כנגרי לא אחוש אך אתישר
בידיעתי להמלט מהרע ההוא ענה בלשצר ואמר החלום
יהיה לשונאך ופתרונו לאויבך האילן שראית שגדל ונתחוק
ורומז הגיע לשמים וענפיו לכל הארץ ועלהו יפה ופריו רב
ומזון לכל בו תחתיו תשכו חית השדה ובענפיו ישכנו עופות
השמים אתה הוא המלך אשר גדלת וחזקת וגדולתך גדלה
והגיעה עד לשמי וממך יורד בל הארץ ואשר ראה המלך
מלאך וקרוש יורד מן השמי ואמר בלשצר וזה שחיתוחו
אך עקר שרשיו עוצו בארץ ובמלכותך ונתחשת ברשא
הארץ ובטל השמים ירחק ועם חית השדה חלקו ער אשר
יעברו עליו שבעה עתים זה פתרונו המלך גורת עליון הוא
אשר הגיעה אל ארזי המלך ויגרשוך משכון עם האנשים
ועם חיית השדה יהיה מושבך ויאכילך כשוורים עשב ומטל
השמים ירחצוך ושבעה עתים יעברו עליך ער אשר תרע כי
שליט העליון במלכות אנשים ולאשר ירצה יתננה ואשר
אמר לעזוב עקר שרשיו בארץ הנה מלכותך קיימת לך
לבעבור תרע כי שליטים העליונים לבן המלך עצתי תיטב

לך והטאתך פרה בצרקה ועונך פרה בהחיות עניים ואת
תהיה ארוכה ורפואה לשגגתך אשר בעבודה ענש אותך
השם ית זה העונש והיה זה כן מפני שהיתה זאת הגורה
מצר גאותו והנה אם יכנע לעבוד השפלים ממנו והם העניי
תסור ואת הגורה ממנו שוכות הצרקה רב הכל הגיע אל
נבוכרנצר המלך לקצת חרשים שנים עשר היה מהלך
נבוכרנצר על היכל מלכותו אשר בכלל וידמה שהאריך לו
השם מפני העצה שנתן לו דניאל ולזה לא הגיע איו זה הרע
ער שאמר דברי גאווה ענה המלך ואמר הלא אתה היא
בבל הגדולה אשר בניתיה לבית מלכות בתוקף כחי ולכבו
הרדי עור הרבר כפי המלך ירד קול מן השמים ואמר לך
נאמר נבוכרנצר המלך המלכות סרה ממך וממרוך
האנשים יגרשוך ועם חית השרה יהיה מרורך יאכילוך
בשוורים עשב ושבעה עתים יעכרו עליך ער אשר תרע כי
שליט העליון במלכות אנשים ולמי אשר ירצה יתננה או
בלה הרבר והגיע על נבוכרנצ' ומן האנשי גורש ואכל עשב
בשוורים ומטל השמי גופו ירחץ ער אשר גרל שיערו כגורל
נוצת הנשרים והרצון בזה שער כל גופו וצפרניו כי היו
ארוכות בצפרני החיות ולסוף הימים אני נבוכרנצ' הרימותי
עיני לשמים ושכלי עלי ישיב ולעליון ברכתי ולחיי העולם
שבחתי והדרתי אשר ממשלתו ממשלת עולם ומלכותו
עם דור ודור וכל יושבי הארץ כאין נחשבין וברצונו יעשה
בצבא השמים ויושבי הארץ ואין מי שימחה בידו ויאמר לו
מה תעשה ר'ל כי לא יוכל שום נמצא למנוע רצונו או שב
שכלי עלי ולכבוד מלכותי חזרתי והנה שב עלי וי' ואורי
ולי פקירי ושרי יבקשו ועל מלכותי הייתי מתוקן ונכון וגרול
יתרה נוספה לי עתה אני נבוכרנצר משבח ומרומם למלך
השמים אשר כל מעשיו אמת וררכיו רין ואשר הולכים

בגאווה יכול להשפיל עד באן היה הספר ששלח נבוכדנצר
לכל האומות לפרסם נפלאות השם ומעלת דניאל וחכמתו
ואולם התועלות המגיעות ממנו הם רבים הנה
התועלת הראשון הוא במדות והוא להודיע שראוי למלך
שיהיו לו חכמים בכל חכמה מדברים בלשונו להועץ עמהם
תמיד בעסקיו וצריך עם זה שיהיו מורגליו כשכסיסי המלכו
ויהיו נאותים בצורתם ובמראיהם כי כזה יגיע למלך מהם
התועלת המבוקש והמשל שאם היו פחותים בצורתם או
בתכונתם המדינית לא יהיה כבוד למלך שיעמדו בהיכלו
ויבצר ממנו מפני זה התועלת שיהיה ראוי שיגיע לו מהם
כי בהגלות המלך את יהויקי' מלך יהודה אמ' להגלות עמו
מבני ישראל ומזרע המלוכה ומן הפרתמים ילדים שלמים
בצורתם ובמראיהם עמהם כל חכמה והבנת סודות נכתבי
בספר ושיהיה להם כח עם זה לעמוד בהיכל מלך וללמד
ספר ולשון כשרי כרי שיוכלו לרבר עם המלך בלשונו ורצה
ללקחם ילדים כי הם אשר יתכן יותר לחנך אותם באו
המנהגים ולזה רצה לגרלם תחלה כאלו המנהגים קודם
שיעמדו לפניו ולזה רצה שמקצתם יעמדו לפני המלך והם
אשר נראו שלימים בכל אלו העניינים התועלת השני
הוא להודיע כי במוזנות הדקים מביא לחדר השכל ולזה
היה רוצה המלך באו הילדים שיוזנו במוזנות המלך וישתו
מיין משתיו עם שזה ישימם יותר יפים ויותר בריאים וכבר
בארנו שהעניין כן בספר בעלי חיים ובבאורנו בפרשת ויהי
ביום השמיני התועלת השלישי הוא להודיע שיש
לאדם המשער קצת השגה כמה שעתיד הלא תראה כי
דניאל שהיה גדול המעלה אצל המלך על כל החכמי קראו
שר הסריסים בשם אהי נבוכדנצר באו הורה בזה שהוא
יהיה לו לאהים ולזאת הסבה תמצא בהגא סריס המלך

אחשוּרוֹשׁ שֶׁשֶׁם אֶסְתֵּר לָטוֹב בֵּית הַנְּשִׂיִם לְשַׁעֲרֵהוּ שֶׁהָיָה
תְּהִיָּה לוֹ הָאֱהוּבָה אֶצֶל הַמֶּלֶךְ וְלֹאֵת הַסֵּכָה גַּב זָכַר בּוֹה
הַמְּקוֹם שֶׁהַשְּׂמִיּוֹת נָתַן אֶת דְּנִיָּאֵל לְחֹסֵר וְלִרְחֻמִּים לְפָנָיו שֶׁר
הַסְּרִיסִי הַתּוֹעֵלֶת הִרְבִּיעָיו הוּא לְהוֹדִיעַ שְׂרָאוּי לְחַכְמֵי
וְלִשְׁלָמִים וְשָׂאֵר הָאֲנָשִׁים לְהַשְׁמֵר מִמָּה שִׁיבִיא וְזוֹלָתָם
לְפָרוֹץ פְּרֻצוֹת וְלַעֲבוֹד עַל רַבְרֵי תוֹרָה וְלֹוֹה תַּמְצָא שֶׁסֵּפֶר
שֶׁדְּנִיָּאֵל שֵׁם אֵל לָכֵן שֶׁלֹּא יִתְגַּאֲלַת בַּפֶּת כִּג הַמֶּלֶךְ וּבִיּוֹן מִשְׁתִּי
מִפְּנֵי שׁוֹה הַרְבֵּה יִבִּיא לְהִתְחַתֵּן יִשְׂרָאֵל עִם הַגּוֹיִם וַיְכִיָּאֵם זֶה
לְעַבְוֹד עִזּוֹ וּבָאֵו הַשְּׁתַּדְּלָל בּוֹה מִפְּנֵי הַיּוֹתוֹ יוֹדַע כְּרוּחַ אֱלֹהִים
אֲשֶׁר בּוֹ שְׁעֵתִירִין יִשְׂרָאֵל שֶׁבֵּאֲוֹתוֹ הַדּוֹר לְהִתְחַתֵּן עִם הַגּוֹיִם
וְלֹוֹה רִצָּה לְהִרְחִיק הַדְּבָרִים הַמְּכִיָּאִים לְהִתְחַתֵּן בֵּתָם וְהִנֵּה
בְּסוּף הָעֵנִיין בְּשִׁגְלוֹ יִשְׂרָאֵל שֵׁם לֹא פִּשְׁטָה תִּקְנָתוֹ בַּפֶּת שֶׁלֹּא
הַסְּכִימוֹ בּוֹ כֹּלָם וְלֹוֹה הַתִּירוּהוֹ דָּוָל אֲמַנָּם הֵיּיִן נֹאסֵר אֲעֵפ
שֶׁלֹּא נִתְנַסַּךְ לְעִזּוֹ כִּי הַמִּתְנַסַּךְ לְעִזּוֹ נֹאסֵר מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּאֵר מֵאִמְרוֹ אֲשֶׁר חֵלֵב וּבְחִימוֹ יֹאכְלוּ יִשְׁתּוּ יִין נְסִיכָם
הַתּוֹעֵלֶת הַחֲמִישִׁי הוּא לְהוֹדִיעַ שְׂאִין רֹאִי שִׁיסְכֵן הָאֲדָם
עֲצָמוֹ מִפְּנֵי מָה שִׁיִּדְמָה לֵאלֹוֹ הַתְּקַנּוֹת וְהַסִּיּוּגִים כִּי גַם
בְּהִרְבֵּה מֵהַמְּצוּוֹת וְהָאוּהָרוֹת אֵינן רֹאִי זֶה כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר
כְּבִיאֹוֹדְנוֹ לְרַבְרֵי הַתּוֹרָה וְלֹוֹה תַּמְצָא שֶׁסִּיפֵר שֶׁכֵּבֵר נָתַן
הָאֱלֹהִים אֶת דְּנִיָּאֵל לְחֹסֵר וְלִרְחֻמִּים לְפָנָיו שֶׁר הַסְּרִיסִים
בְּסִפְרוֹ שֶׁכֵּבֵר בִּקְשׁ דְּנִיָּאֵל לְפָנָיו שֶׁר הַסְּרִיסִים שֶׁלֹּא יִתְגַּאֲלַת
בְּאֵלוֹ הַמּוֹזוֹנֹת כֹּאֵלוֹ בֹּאֵר כִּי מִצַּד בְּשַׁחוֹנוֹ מֵהַיּוֹתוֹ נִשּׁוֹא חֵךְ
בְּעֵינָיו שֶׁר הַסְּרִיסִים הַתִּיר לּוֹ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ זֹאת הַבְּקִשָּׁה כִּי
לְוֵלִי זֶה הָיָה יִרְאֵה פֶּן יִגְלַה סוּדוֹ אֵל הַמֶּלֶךְ וַיִּמִּיתָהוּ
הַתּוֹעֵלֶת הַשְּׁשִׁי הוּא לְהוֹדִיעַ כִּי גַם בְּסִתֵּר רֹאִי שִׁיִּדְרָא
הָאֲדָם מֵהַמֶּלֶךְ כְּשֶׁאֲפִשֵׁר שִׁיזַדַּע סוּדוֹ לְמֶלֶךְ כִּי בֵּל רַבֵּר לֹא
יִבְחַד מִן הַמֶּלֶךְ זֹאֲעֵפִי שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה בּוֹה דַּע זּוֹלָת עֲבָרוֹ עַל
מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ וְלֹוֹה אֲמַר שֶׁכֵּבֵר סִפֵּר שֶׁר הַסְּרִיסִים לְדְּנִיָּאֵל

שהוא ירא מהמלך פן יראה אותם זועפים מן הילדים אשר
בגילם ויחשוב שהוא חטא בהנהגת ויביא עליו משפט מזה
על מרותו פי המלך וזה גם כן תמצא שסיפר שכאשר
סר זה הפחד מהמלך היה נושא תמיד פת כגס ויין משתם
ברי שלא ירגיש המלך בזה התועלת השביעי הוא להודיע
כי המזונות הרעים נעדרו המזון יזכר הזקם לימים עשרה
דל כי לא יתכן שיעמוד אדם כזולת מזון ראוי ימים עשרה
שלא יזכר בו ההיזק הרזון ושגוי המראה וזה אמר רבי
למלצר שינסה אותם ימים עשרה ואז יראה מראיהם עם
מראה הילדים אשר בגילם האוכלים מפת כגס ומיין משתין
זאולם זה השיעור מהזמן נתבאר בנסיון שכבר תשלם בו
הבחינה בהזין הראוי התועלת השמיני הוא להודיע
כי אוהבי השם ית נעורים בו כל שכן כמה שיעשוהו לכבודו
הלא תראה כי האדם יצר לו מאד בעמרו זמן מועט בלא
לחם ויין ואעפ שיהיו לו מזונות ערבים יקוץ בהם כמעט זמן
זאלו עמרו שלש שנים בזולת לחם ויין וסבב השם שהיו
יותר בריאי בשר וטובי מראה מהילדים אשר בגילם שהיו
אוכלים מזונות המלך התועלת התשיעי הוא
להודיע שאשר לו כח להכין ככל חזק החלומות דל לפתור
אותם שהוא רוח גבואי בצר מה יחוייב בו שיהיה חכם שלא
יהיה רוח אלהים כסכל וזה ספר שרניא וחביריו נתן להם
השם מרע והשכל ככל ספר וחכמה ואחר זה ספר שרניא
הכין ככל חזון וחלומות באלו יאמר שכבר נמשך לו מזה
השלמות שלמות אחר והוא שהכין ככל חזון וחלומו מפני
שפע אלהי שבו כמו שהנבואה לא תהיה למי שאינו חכם כן
העניין בזה הכח ולזה יהיה גב מתנאי הפותר שיהיה חכם
התועלת העשירי הוא להודיע כי השם יתן
לאוהביו ויראייו עושר וכבוד ואורך ימים מלבד הגמול

הנפשיי שיתן להם ולזה תמצא שספה שצמח מעלת רניא
ובכבוד מאת המלך ושכבה נתן לו עם זה אורך חיים. עד
שכבר היה לו עוצם המעלה והכבוד כמו שבעים שנה או
יותר כי מהשנה השנית למלך נבוכדנצר עד ער חוס זמן
מלכותו כמו ששים ותשע שנה ואחר זה היתה לו הגבהה
בימי ריוש המדי עד שנה אחת לכורש. התועלת
האחר עשר הוא לפרסם עוצם החכמה שחיתה נמצאת
באומתנו עד שאן שהיו ילדים נמצאו יותר חכמים לאיך
שיעור מכל חכמי הגוים כמו שיעדה התורה באמרו רק
עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה והיה זה כן מפני הושרת
התורה לקנין החכמה כמו שביארנו ומפני שהיא תרחיק
המוזנות המעכים החומר ומחשיכים אור השכל כמו
שכארנו בפרשת שמיני. התועלת השנים עשר
הוא להוריע שכבר ימשך מהלומות הצורקים התפעמות
הרוח באו ירגיש מקבל השפ שהיא ענין צודק ולזה יתעורר
מאד לעמוד על אמתת מה שכבר ראהו ולזה סיפר שכבר
חלם נבוכדנצר חלומות ותחכעם דוחו לדעת החלום ופחדונו
ובזה תמצא שזכר בתורה התפעמות הרוח. על חלומות
פרעה. התועלת השלישה עשר הוא להוריע
שהחלומות הצורקים יהיו אחר השינה השקועה שהיא
בתחלת הלילה כי לא יתכן שיהיו לו בעת השינה השקועה
מפני רוב האידים העבים העולים אל המוח ולזה ירמה
שבזון באמרו ושנתו צהייתה עליו דל שכבר נשכרה שינתו
הראשונה עליו בעת היותו חולם זה החלום
התועלת הארבעה עשר הוא להוריע כי למוגים רושם כרב
החלומות והמהשבות ולזה קרא נבוכדנצר לחרשומים
הכבבים כי המוגים ישפעו גב משפע ניצוצי הכבבים כמו
שייסר בוראם ביום הבראם. התועלת החמשה

עשר הוא להודיע מעלת אלו ההודעות קצתם על קצת ולזה
הקרימו חכמי הטבע הודעתם כמה שיודיעוהו יותר שלמה
מהודעת חכמי המזלות בשפע הככבים לסבות רבות יארך
ספורם אך כזה המקום נבאר אחת מאלו הסבות והוא כי
המתחייב לפי חכמת הטבע הם רברים עצמיים מתייחסו
למה שיתחייבו ממנו כהמשך הכעס מהשחורה הארומה
או שיחלום הארומי שהוא מעופף ומה שדומה לזה ממוג
מוג ואמנם משפע הככבים לא יהיה המתחייב מתייחס
להם כי הם משוללים מכל האיכויות אשר ישפעו מהם
ואולם המכשפים והכשרים הנה הודעותיהם יותר חלושות
מהודעות הראשונים ולזה איהר זכרונם ואעפ שירמה
טיהיה לכשרים מבוא יותר בואת השאלה מהאחרים כי הם
מתפארים בכמו זאת ההודעה כמו שזכרנו כמה שקדם
ולזה תמצא שהם השיבו למלך לא זולתם משאר החכמים
ועם כל זה טעו כזה ויחשבו שיש במלאכת הגורלות האלו
רושם בהודעת הרברים התועלת הששה עשר
הוא להודיע שהנא לפני המלך ראוי שיברכהו תחלה ואחר
ירבר אלו הצריך ברברים וכמלות היותר מעוטות שיוכל כי
ראוי שיהיו רברי האדם מעטים עם הגבוה ממנו כאמר כי
האלהים בשמי ואת על הארץ עלכן יהיו רבריך מעטים ולזה
תמצא כמענה הכשרים שאי אפשר היותו במאמר יותר
קצר ממה שהוא והוא אמרם אמר חילמא ופשריה נהחוויה
התועלת השבעה עשר הוא להודיע ביד
מי נמסרו ישראל מפני עונותיהם הם מאסו לעבוד השם
אשר גמלם הטוב תמיד ונמסרו ביד מי שלא היה חומל
על הריגת אנשים עד שבולת שום חט היה מצוה להרוג
חכמי ככל אשר היו היותר אהובים אצלו עם הפלגת מה
שאמרו לו מהגבוחות להראות לו שאין להם אשם על

זו כי בואת השאָה לא נסה לשאול זולתו משום חכם
ולחלוק לו כבוד לפי מה שאפשר הפליגו לשבח שאלתו
כאמרם שהרנר שהוא שואל הוא יקר כי כל זה היה ראוי
שימנעו מהרע להם וירמה שהשם יתעל הקרים רפואת
למכה ולזה הגלה דניאל תחלה עם חבריו שדבקה בהם
אהבת המלך וזה היה סבה אל שלא השחית ישראל
התועלת השמנה עשר הוא להודיע שראוי
לאדם כשתעלה עליו חמת המלך או השליט ולא יוכל לכפו
אותו שישתרל להאריך הזמן כפי היכולת אולי תשקוט
חמתו או יתחדשו עניינים יעמדו כנגד רצון השליט ההוא
וזה למרנו מאמרו מן יציב ידע אנא דערנא אתון זבנין ואמ
זה לפי שזו אחת מהתחבולות הנאותות בכמו זה למרנו
גם כן ממה שאמר דניאל ושאל מהמלך שיתן לו זמן ויגיד
לו מכוּקְשׁוּ כי עכָפּ ימשך מזה הארכת זמן מצורך אל זה
ממה שבטח בשם שיגלה סודו אִיו עם התפלה והתחנונים
התועלת התשעה עשר הוא להודיע
שאפילו בעת הגעת הרע באופן שיחשוב שאן המלט במנו
אין ראוי שיתרשל האדם מלקיחת עצה עליו מה יטלם לו
בעמדו על סבת הגזרה ההיא כי משם תתישר לו הצלה
מסנה לפי מה שאיפשר ולזה תמצא שכאשר ראה דניאל
שנדרשו הוא וחביריו להריגה השתרל לקחת עצה כפי
היכולת ולא דפו ידיו כי בראותו הגזרה נחרצה מאת המל
או שאל למה היה זה כדי שיפתח לו השער להשתרל
בהצלה ונשלמה לו עם התפלה לשם ית
העשרים הוא להודיע כי הבוטח בה חסד יסוכבנהו הלא
תראה כי דניאל בטח בשם שימסור לו זה הסוד אשר נתן
לו המלך זמן עליו ונתן לו השם בקשתו
התועלת האחר ועשרי הוא להודיע שהחכם והיריעה הוא

במוחלט לשם ומאתו תשפע לכל מי שיש לו חלק בה וכן
העניין בגבורה והיכולת כי היכולת והגבורה במוחלט הוא
לשם ומאתו תשפע לכל בעל יכולת וזה כולו בכר ביארנוהו
באופן שלם בחמישי ממי ולזה אמר די חכמת וגבורת דיליה
היא יהב חכמתא לחכימין ומנרעה לידעי בינה עד שאפילו
באלו הדברים תתפשט יריעתו בשלמות אמר ידע מה
בחשוכא ונהורה עש ובעניין הגבורה והיכולת אמר והוא
מהשנא עדנייא וזמנייא מהערי מלכין ומהקום מלכין
התועלת השנים ועשרים הנה להודיע למי
שהטיב לו ה שיברכהו ויתן לו תורה כעל כל אשר גמלהו
רב טוב ולזה זכר שרניא ברך לאהי השמים והורה ושיבח
לו על אשר הטיבו זאת הטובה הנפלאה להודיע לו חלום
המלך התועלת השלשה ועשרים הוא להודיע
עניין המלכויות שהיו מעת נבוכדנצר ומספר סוגיהם
ושכבר תקום אחריה מלכות לא תסור ויתכאר מדברי זה
הספר כולם בענין זאת ההודעה כי מלכות החמישית תהיה
מלכות מלך המשיח אשר אנחנו מקוים שיצא מגזע ישי
ויפרח שרשיו וכבר גלה הזמן החולף דבר אלו הארבעה
מלכיות נבוכדנצר ועברו אותו כל הגוים ובנו וכן בנו כמו
שאמר ירמיה והשנית היא מלכות מדי ופרס והשלישית
היא מלכות יון והרביעית היא מלכות הרומניים והיתה
תחלה כוללת כל העולם ואחר זה נחלקה לשתי מלכיות
באופן הנזכר בזה המקום ועד היום נמשכין אלו המלכיות
עד קום המלכות החמישית אשר לא יסור והנה בסוף
הספר יספר משני אלו המלכיות אשר הם מושלים בכל אלו
המלכים אשר האחד הוא מלך הצפון והאחר הוא מלך
הנגב וזה בלו ממה שיעיר על אמתת החלום הזה ופתרונו
התועלת הארבעה ועשרים הוא להודיע

שראוי לכל אדם שלא יתפאר בטובה שהטיב לו השם אבל
יפרסם כי מאת ה' היתה לו להיטיב לעבודתו האנשים עם
זה הגמול הראוי למטיב שיכירו כי מאתו הוא ולזה תמצא
שהניא לא ייחס לעצמו הכבוד בזאת ההודעה אך באר כי
אחי השמים הוא מגלה הדוים ומאתו נתחדשה לו זאת
ההודעה והנה חטא בזה חזקיהו כמו שביארנו בספר מלכי
ל' שלא ייחס הכבוד לשם כמה שבאו אלו מליצי שרי בכל
להרוש את המופת אשר היה בארץ התועלת
החמשה ועשרים הוא להודיע שראוי לכל אדם להתנהג
במדת הענוה כי בה ינחל כבוד וגדולה הלא תראה מה
שאמר דניאל על דרך הענוה כי לא הודיע השם זה לדניאל
בעבור רוב חכמתו אך היה זה ממנו כרי שיגיע לנבוכרנצר
מבוקשו והנה זה המאמר קבץ מנתינת הכבוד לשם יתעל
כפי הראוי ומהפיוס לנבוכרנצר מה שלא יעלם וגם כמה
היה האמת כי לולי היה שידע לנבוכרנצר החלום ופתרונו
כרי שלא יהרגו דניאל וחבריו לא תהיה זאת ההודעה מגעת
לדניאל וזה גב יישר לנבוכרנצר לעמוד על הפלא העצום
שהיתה בזאת ההודעה כי לולי זה המאמר היה אפשר
שיחשוב נבוכרנצר שיהיה מדרך החכמים שיושגו להם
כמו אלו הסודות אך באר דניאל שלא היתה לו זאת ההודעה
מצד מדרגתו כחכמה כי אין מדרך החכמה שתעמוד על
זה הסוד אך היה זה מתן מהא כרי שידע נבוכרנצר סודו
וזה ממה שהפליג לעלות דניאל ולנשא ולזה זכה לזאת
המעלה והכבוד שזכה אלו התועלת הששה
ועשרים הוא להודיע שכאשר שאל השליט דבר מאנשים
רבים תכבד להם נתינתו או לא יוכלו על זה ונתן שאתו
אחר מהם לכר הנה ראוי לו שיתנה לו באופן שלא ייחס
בו החט לראשונים אשר מנעו ממנו כל שכן שאין ראוי

לומר הנני נותן לך מה שלא הסכימו הראשונים ולזה
תמצא שאמר דניאל לנצל חכמי בבל על מה שאמרו שאין
אדם יכול לגלות זה הסוד כי לא מהכמתו נגלה לו זה
הסוד שאם היה זה בן היו אשמים שאר החכמים בזה אך
גלה לו אלהי השמים זה הסוד ואין אשם לשאר החכמים
אם לא הגידו מה שאי אפשר שיודיע להם מצד החכמה
התועלת השבעה ועשרים הוא לפרסם מה
שהגיע מהטוב בעבור דברי דניאל שהיו על האופן שראוי
לייחס לשם זאת ההודעה כי כבר נתיישר נבוכדנצר מפני
הדברים ההם להאמין שהשם ית הוא אלהי האלים ושליו
בכל ולולי היות הדברים ההם בזה האופן היה נבוכדנצר
נותן כל הכבוד לדניאל והיה עושה ממנו עזר הלא תראה כי
עם כל זה השתחוה לדניאל ואמר להקריב לפניו כאלו הוא
אלוה וידמה כי בעשותו זה הראה לו דניאל כי אין זה ראוי
בי אס לשם לבדו שיתן לו הכבוד כי מאתו היה זה ואז אמר
נבוכדנצר בן קשוט ידע אנא די אהכון הוא אלה אלהין וגו'
התועלת השמנה ועשרים הוא להודיע כי
אין לבימונה על פקידות מה לתת הפקידות ביד אחר אם
לא ברצון הממנה אותו כי יוכל הממנה לומר שבו בטח
ברכר הפקידות ההוא לא כוולתו ולזה ספר שדניאל בקש
מהמלך שימנה על בלאכת בבל חנניה מישא ועזריה
הביריו ובאר לו שכבר הוצרך לזה לפי שלא היה דניאל יכול
להתעסק ברבר הפקידות ההוא מפני היותו גרול הסגנים
על כל חכמי בבל ולזה היה מן ההכרח שישב בשער המל
לעיין ברבר המשפטים הבאים לפניו כי הוא היה עליון על
כל השופטים התועלת התשעה ועשרים הוא
שדניאל להודיע כי כאשר ישמח האדם בטובה שישמח בה
חביריו לפי מה שאפשר לו ולזה תמצא שביקש דניאל

מהמלך שימנה על מלאכת בכל חנניה מישראל ועזריה כי
בכר היה רוצה לזכות בו דניאל בעבוד הכיריו

התועלת השלשים הוא להודיע עוצם המופת שעשה השם
לחנני מישראל ועזריה ששלח מלאכו לתוך כבשן האש להציל
בוה האופן הנפלא עד ששערם לא נתחרך ולא עבר ריח אש
בלבושיהם מפני קרשם השם והמנעם מהשתחוות לזולתו
זכרי שלא יחשוב אדם שהם עשו זה מפני שערם שיעשה
להם השם נס בזה המופת להצילם אך זולתם לא יתחייב
לעשות כן בארו שאעפ"י שלא יצילם מירו לא יסכימו לחלל
השם בזה האופן וזהו אמרם והן לא ירדע להי לך מלכא
די לאהך לית אנחנא פלחין וגו' אך בארו לו שהוא יכול
להצילם לכבוד השם מפני מה שאמר נבוכדנצר ומן הוא
אהא די ישויב יתכון מן ירי וזה גב היישר נבוכדנצר לרעת
עוצם גבורות השם ונפלאותיו ולזה גזר על כל האומות
שכל מי שיאמ' נגר השם שגגה ינותח לנתחים וכיתו יהרס
זיהיה לאשפה וכאו היה כל זה ראוי שימנע נבוכדנצר
מלשרוף בית המקדש

התועלת האחר
ושלשים להודיע שמי שימסור נפשו למות על קדושת השם
ראוי שיקבל זה בשמחה להעיר שאין זה העניין קשה לו כי
בחירתו תביאהו לזה למלט נפשו מעון פלילי ולזה תראה
שלא לבשו חנניה מישראל ועזריה בגדי שק בכואם לכבשן
האש אך לבשו בגדיהם החמודות להודות שקבולם המות
עזב להם לבעבור ימלטו נפשם מעו' התועלת

שנים ושלשים הוא להודיע שהגאווה היא מדה מגונה מאד
ולזה זכר כי מפני גאות נבוכדנצר רצה ה' שיהיה שפל
משאר האנשים שבע שני ויהיה בלי רעת ככהמות וירוחץ
גופו בטל השמים ויאכל דשא כבקר עד אשר יתבאר לו
שהשם הוא השליט במלכות האנשים ויתננה לאשר ירצה

ויקיים עליה כאשר ירצה השפל שכאנשים וזוה תמצא
שתכף ששב להתגאות ואמר הלא זאת בנל הגדולה אשר
בניתי לבית מלכות בתקוף כחי ולכבוד הררי הגיעה אליו
זאת הגזירה התועלת שלשה ושלשי הוא להודי
כי הצדקה מצלת מרעות עצומות עד שכבר האריך השם
לנכוכרנצר הרע בשביל הצדקה והיה זה כן כי היא רפואה
לתכונת הגאווה כמו שביארנו במה שקדם עם שבה גם כן
קונה האדם תכונת הרחמנות והחמלה הפך מה שהיה
מוטבע בו מתכונת האכזריות עד שכבר היה הורג אנשים
ביזלת סבה תביאהו אל זה

בלשצר מלכא

עד כשנת חרא לבלשצר

בלשצר המלך עשה

משתה לגרוליו ונגר אלה היה

שזתה יין דע כי אויל מדורך היה כן נכוכרנצ' כמו שנתבאר
בסוף ספר מלכים וכסוף ספר ירמיה ובלשצר היה בן בנו
של נכוכרנצר ובוה נתקיים מה שאמר ירמיהו ועברו אותו
זאת בן בנו ומה שאמר בזה המקום ואנת בריה בלשצר
אכוכ איננה ראה שיהיה בלשצר בן נכוכר נצר כי אבי
האב יקרא אב באמרו ותבאנה אל רעואל אביהן וכמו זה
יקרא בן הבן כן והנה הרצון בזה הפסוק שאלה שרים היו
אוכלים ושותים עמו על שלחן אחר ונגר האף היה שזתה
יין דל שלא היה לו שולחן לו לברו ולהם לברם אבל היה
שזתה יין עם אלה על שלחן אחר הפך העניין משאר מלכים
בלשצר אמר בטוב לבו ביין להביא כלי זהב ובסוף אשר
הוציא נכוכרנצר אביו מהיכל אשר בירושלים וישתו בהם
המלך ושריו ונשיו ופילגשיו או הביאו כלי זהב אשר
הוציאו מהיכל בית האהים אשר בירושלם וישתו בהם
המלך ושריו נשיו ופילגשיו יין וישבחו לאהי זהב ובסוף

נחשית וברזל עץ ואבן או יצאו אצבעות יד אדם וכתבו נגד
המנורה על סיד כותל היכל המלך והמלך רואה כף היר
הכותכת או המלך אור פניו השתנו ומחשבותיו הבהילוהו
וקשרי מתניו נתרין וארכובותיו מכות ומקישות זו לזו לל
מרוכ הפחר והבהלה צעק המלך בכח להביא האשפים
כשריים וגוזרים ענה המלך ואמר לחכמי ככל שכל איש
שיקרא הכתב ופתרונו יגידני ילכש ארגמן ורכיד הזהב על
צווארו והשלישית במלכות ישלוט או באים כל חכמי ככל
ולא יכלו לקרות הכתב ולא להודיע למלך פתרונו על דרך
השיעור והאומר או המלך בלשצר נבהל מאד ואור פניו
משתנה עליו ושריו נבהלים ותועים המלכה על דבר המל
ושריו באה לבית המשתה ענתה מלכה ואמרה המלך
לעולמים יהיה אל יבהלוך מחשבותיך ואור פניך אישתנה
וירמה שזאת המלכה שהיא אשת נבוכרנצר או היא אשת
אויל מדורך בנו ואעפ שהיא היתה אמו חלקה כבוד למלכו
כמשפט יש איש במלכותך אשר רוח אלהים קרושים בו
זבימן אביך אור דעת ושכל וחכמה בחכמת מלאך אלהים
נמצאת בו והמלך נבוכרנצר אביך הקימו גדול על כל
החרטומים אשפים כשריים גוזרים על אשר לא נמצאת בו
ברניא רוח אלהים יתרה ומרע ושכל פותר חלומות ומגיד
חידות ומתיר קשרים לל שהוא מבין הדברים הסתומים
יפלו בהם הספקות והמבוכות כי מרוכ הספקות ירמה
המעיון בהם שהם נקשרים בקשרים לא יוכל לצאת משם
להתירם ואולם רניא היה מתיר הקשרים ההם מצר עוצם
השגתו עד שהיה מגיע אל אמתת הדברים ההם או רניא
הוכא לפני המלך ענה המלך ואמר לרניא אתה הוא רניא
אשר מגלות היהודים אשר הביא המלך אבי מן היהודים
שמעתי עליך אשר רוח אלהים בך ואור הדעת ושכל וחכמה

יתרה נמצאת בכך ועתה הוכחו לפני חבמים אשפים אשר
יקראו כתב זה ופתרונו יודיעוני ואינם יכולים להגיד פתרון
הרבר ואני שמעתי עליך תוכל לפתור פתרוני ולהתיר
קשרים לכן אם תוכל לקרוא הכת ולתודיעני פתרוני
תלבש ארגמן ורביד הזהב על צוארך ובשלישית המלכות
תשלוט או ענה דניאל ואם לפני המלך מתנתיך לך היו
ורורניך לאחר תן אך אקרא למל הכתב ופיתרונו אודיענו
ל שכולת מתנתיך הנני מוכן לעשות רצונך אך לא
החליט המאמ של ירצה לקחת מתנתינו בשום פנים כי
כבר תמצא לפי מה שיראה כמה שאחר זה שכבר קבל
דניאל אותן המתנות ומזה נשתלשל הרבר שהיתה
לדניאל ואת הגרולה בעת מלכות דריוש אתה המלך הנה
האלוה העליון מלכות וגרולה וכבוד והוד נתן לנו כבוד
אביך ומן הגרולה אשר נתן לו כל העמי אומות ולשונות
היו חררי ויראים מלפניו אשר היה רוצה היה הורג ואשר
היה רוצה היה מכה ואשר היה רוצה היה מרים ואשר
רצה היה משפיל וכאשר רם לבנו וחוקה רוחו להרשיע
הורד מכסא המלוכה והכבוד הסירו ממנו ויגורש ממשכן
האנשי והושם לבנו כלב היה ועם חיות השרה היה משבנו
ועשב כבקר האכילוהו ומטל השמים גופו נטבל עד אשר
ידע כי הא העליון שליט במלכות האנשים ולאשר ירצה
יקים עלויה ואתה בנו בלשש לא השפלת עצמך עם היותך
יודע כל זה ועל אלה השמים נתגאית והכלים אשר כביתו
הביאו לפניך ואתה שריך ונשיך ופילגשיך שותים יין כהם
ולאזיה כסף וזהב נחש וברזל עץ ואבן אשר אינם רואי ולא
שומעים ולא יודעי שכחת ואל האוה אשר נשמתך בירו וכל
דרכך לו לא הודית והרצון כי נשמתך להניע אותה אל
אשר ירצה כי הוא מושל בנשמתך ורצונך והנה דרכך לא

לך כי לא תוכל לעשות אשר תחפוץ אך הבלו כי לא לארס
דרכו או מלפניו שלח כתיב וכתב זה רשם וזה הכתב אשר
רשם מנה מנה תקל ופרסין הגה זה פתרון הדבר מנה
מנה האהים זמן מלכותך ותשלם לך שכבר נשלמו שבעים
שנה שהיה זמן המלכו ההיא כמו שזכר דמיה תקל נשקלת
במאונים ונמצאת חסר פרסין נשכרה מלכותך ונתנה למדי
ופרס והנה לא זכר מדי במכתב כי מעט יהיה מלכו מדי
כי לא היה מהם כי אסרדיוש בן אחשודוש שקבל המלכות
בהיותו בן ששים ושתים שנה וראוי שתדע כי לולי היות
לרניא בן נבואי לא יתכן שיזכר מאמר ופרסין שתי כוונות
האחת השכירה והאחרת מלכו פרס וזה כי השם המשותף
לא יהיה בו סימן הרבים מפני שתי כוונות מתחלפות
והמשל כי עין נאמר על עין בעלי חיים ועל עין המים ולא
נאמר עינים על שיכלול בו עין אחר מבעל חיים ועין המים
כי כמו זה הריבוי לא יקרה רק בדברים מסכימים מצד מה
שהם מסכימים או אמר בלשצר והלבישו רניא ארגמן
ורכיר הזהב על צווארו והכריזו עליו אשר שליש בשלישית
המלכות בו בליל נהרג בלשצר המלך תבשרי הנה אמר זה
לפי שזה המשתה היה כלילה כי כבר היתה שם מנודה כמו
שזכרנו וירמה שאחר מאנשיו הכהו בשמעו דברי רניא
למצא חן בעיני מלכי מדי ופרס כמו שזכר יוסיפון או הכוהו
אויביו המדיים או הפרסיים ודריוש המדי קבל המלכות
בבן ששים ושתים שנה והנה טוב בעיני דריוש והקים על
המלכות אחר שרפנים מאה ועשרים איש אשר יהיו בכל
המלכות ולמעלה מהם שוטרם שלשה אשר רניא אחר
מהם שיתנו להם האחר שרפנים האה טעם במעשיהם ועל
פי השלשה האה יעשו מעשיהם בדרך שלא יגיע נזק למלך
בפקידות האחר שרפני בי או השלשה הממוני עליה שומרי

אותם מעשות דבר בלתי ראוי יתכן שיוזק מהם למלך או
דניא היה מתחוק ומתגבר על השוטרים והאחשררפנים
מפני רוח אלהים היתה בו והמלך חושב להקימו על כל
המלכות או היו רוצים למצא עלה לדניא מצד המלכות
והאחשררפנים וכל עלה והשחתה לא יוכלו למצא כי
צאמן הוא וכל שגגה והשחתה לא נמצאת בו או אמרו
האנשים האלה הנה לא נמצא לדניא זה כל עלה אך נמצא
בו ברת אלהים ול אם תנתן דת כנגד אלהי דניא שהוא
נאמן לאלהיו ויעבור על הדת ההיא או אלה השוטרים
והאחשררפנים נאספו אצל המלך וכן אמרו לו לרריוש
המלך המלך לעולם תהיה נועצו כל שוטרי המלכות
האחשררפנים והפחות והסגנים המנהיגים לגרור למלך
זלחוק איסר אשר כל אשר ישא שאה מן כל אזה ואדם ער
ימים שלשים כי אם ממך המלך יושלך לבור האריות והיא
היתה הפירה גדולה שם אריות רכות ואשר הוא משפט
מות היו משליכין אותו שם עתה המל קיים האיסר ותכתוב
כתב אשר לא ישתנה ברת מדי ופרס אשר לא תעבר
מפני אלה הרברים הנה המלך כתב הכתב והאיסר ודניא
באשר ידע שנכתב הכתב בא לביתו וחלונות פתוחין לו
בעלייתו נגר ירושלם ושלש פעמי ביום היה כורע על ברכיו
זמתפלל כמו שהיה עושה קודם זה או האנשים האלה נאספו
ומצאו דניא מבקש ומתחנן לפני האלהים
או קרבו זאמרו לפני המלך על איסר המלך הלא איסר
כתבת שכל איש אשר יבקש מכל אזה ואדם ער שלשים יום
כי אם ממך יושלך לבור האריות ענה המלך אמת הרבר
ברת מדי ופרס אשר לא תעבור או ענו ואמ לפני המלך כי
דניא מגלות היהודים לא שם עליך המלך טעם ולא על
האיסר אשר כתבת ושלשה פעמי ביום מתפלל בקשתו או

המלך כשמעו הרבה מאד חרה לו ועל דניאל שם לב להצילו
וער בא השמש היה משתדל להצילו או האנשים האלה
נאספו אצל המלך ואמרו דע המלך בי דת למדי גפרס
אשר כל איסור וגדר אשר יקימהו המלך אין להשיב או אמ
המלך והביאו דניאל והשליכותו לכבוד האריות ענה המלך
לדניאל ואמר אלהיך אשר אתה מתפלל לפניו הוא יצילך
והובאה אכנ אחת והושמה על פי הכור וחתם אותה
המלך בטבעתו ובטבעת שריו אשר לא ישתנה הרצון לדניאל
או הלך המלך להיכלו ולן בתענית וכלי זמר לא היו מביאין
לפניו ושנתו נדרה לפניו והנה היה זה מרוב צערו על דניאל
והנה קרא בלי זמר רחון מפני רחותם הרוח הרעה והכעס
או יהיה הרצון באמרו ורחון ואשר מגידים ומספרים דברים
רבים להרחיב הנפש במנהג הגדולים או המלך קם
בשחר כאשר האיר והלך במהירות לכור האריו ובהתקרבו
לכור צעק לדניאל בקול מר ענה המלך ואמר לדניאל דניאל
עבר אלהים חיים אלהיך אשר אתה מתפלל לפניו היכול
להצילך מן האריות או דניאל עם המלך דבר המלך לעולם
יחיה אלהי שלח מלאכו וסגר פי האריות ולא היוקוני לפי
שכבר נמצא לי זכות לפניו ואף לפניך המלך דבר רע לא
עשיתי או המלך שמח מאד ואמר להעלות דניאל מן הכור
והועל דניאל מן הכור וכל חכורה לא נמצאת בו כי בטח
באלהיו ויאמר המלך והביאו האנשים האלה אשר הלטינו
דניאל והושלכו לכור האריות הם וכניהם ונשיהם ולא הגיעו
לקרקע הכור ששלטו בהם האריות ושכרו כל עצמותיהם
או כתב דרוש לכל העמים אומות ולשונות היושכים בכל
הארץ יגדל שלומכם מלפני נתנה דת אשר בכל ממסלת
מלכותי יהיו חרדים ויראים מלפני אלה דניאל כי הוא אלהים
חיים וקיים לצמח ומלכותו לא תשחת וממשלתו ער סוף

העולם פודה ומציל ועושה אותות ונפלאות בשמים ובארץ
אשר הציל דניאל מיד האריות ודניאל זה הצליח במלכות
דריוש ובמלכות כורש הפרסי והנה כרש חתן דריוש המדי
ונתן לו דריוש המלוכה אחריו וירמה שדריוש לא מלך
שנה אחת שלמה כמו שנבאר אחר זה וכבר תמצא שאמר
ירמיה כי במלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם וכן היה
כי בשנה הראשונה לנבוכדנצר החל גלות ישראל בבל אז
גלה יהוקים וגלו עמו קצת מבני יהודה כמו שזכרנו בראש
זה הספר ונשארו ששים ותשע שנים עד מות בלשצר ובשנה
אחת לכורש נשלמו שבעים שנה ואז פקד השם את ישראל
כמו שכתוב בראש עזרא אז אמר השם לירושלם תבנה והיכל
תוטר כמו שאמר ישעיה ואעפ שהיו להם מתנגדים אחר
זה הנה הגיעה הישועה לצמוח וירמה שעונותיהם הטו
שלא נשלמה הישועה אז ומה שכתו כנבואת זכריה עד מתי
אתה לא תרחם את ערי ירושלם ואת ערי יהודה אשר
זעמת זה שבעי שנה אינו מחייב שלא יהיה מחרבן ירושלם
עד העת ההיא כי אם שבעי שנה כי יותר הוא מזה המספר
בשנמנה מלכות דריוש וכורש וארתחששתא עד השנה
השינית לדריוש הפרסי אך הזעם היה שבעים שנה רל מעת
גלות יהויקים כי מאז פנה ה' לרעה להם עד תחלת מלכות
כורש ואחר זה הזעם לא זעם ולא רחם בשלימות כי כבר
היו לישראל מתנגדים באותו הבניין והוא בקש מהשם
שירחם בימי דריוש הפרסי הנה זה מה שראינו לבאר
במה שהגבלנו ביאורו בזה המקו ואולם התועלות המגיעות
מימנו הם רבים התועלת הראשון הוא לפרסם
נפלאות השם אשר עשה למען לא יחולל שמו כי השם ירצה
שיעבדוהו בכל מקום ויגיעו כלם אל השלימות ולזה ספר כי
באשר נגלה לשם ביה שהיה מתפאר בו בלשצר במה

שהקריבו אבותיו בית המקדש ולזה הביא כלי השם והיו
שותין בהם הוא ושריו נשיו ופילגשיו והיו משבחין ומודים
לאלהיהם אשר השבו שהתגברו בהם על האלוה הגדול
שנבנה לטמו בית המקדש והשם לכבודו ולמען יכירו כל
הגוים כי הוא האלהים שלה על דרך המזופת כמו כף שהיתה
נותנת בכותל הרברים הקשים ההם כנגד בלשצר ודמה
כי בלשצר עשה זה לפי שכבר נתפרסמו להם דברי ירמיה
כי בעת מלאת לכבל שבעים שנה יפקוד ה את עמו וכאשר
נשלמו שבעים שנה מעת צמיחת מלכו נבוכדנצ ו לא פקד ה
את עמו ולא הושבו כליו השב שלא יפקד עוד ולזה נשתמש
בכלי בית המקדש והנה טעה בזה כי המספר היה מעת
התחלת הגלות לכלל כמו שזכרנו ולזה נשלם זה המספר
בשנה אחת לכודש זה הושבו אז כלי בית ה כמו שזכר בראש
ספר עזרא התועלת השני הוא להודיע שראוי לאדם
שיראה למלך שהוא מוכן לעשות רצונו אף שלא יקבל שכר
ממנו כי בזה מהכבוד וההירור למלך כמו שראוי ולזה
תמצא כאשר אמר בלשצר לרניא שאם יקרא הכתב ההוא
ויגיד לו פתרונו יתן לו אותם המתנות והשררה שזכר אמר
לו רניא שאינו צריך בעבוד זה שיהיה משועבד לתת לו אז
המתנות אך יתנם למי שירצה כי בזולת זה הוא מוזמן
ומוכן לעשות שאלתו התועלת השלישי הוא להודיע
עוצם הגבורה וכח הלב אשר ליריאים ולשלימים חיה שכבר
תמצא שהוכיח רניא בלשצר זה התוכחת הנפלא בעבוד
כבוד ה ולא ירא להגיד הרע אשר הכתב מזרה עליו
התועלת הרביעי הוא לבאר קיומו יעודי הנביאים ופתרון
רניאל ולזה תמצא שספר כי כלילה ההוא נהרג בלשצר
המלך כי אז נשלמו לבוכדנצר שבעים שנה וזכר ער קצו
שעגביל ירמיה ופנה אל נחמיה מיה שפתח רניא מנה מנה

מלכות ונשלמה התועלת החמישי הוא להודיע שאין
ראוי לאדם שיקח מהשרדה לעצמו מה שיתכן שיקנאו בו
אחרים הלא תראה מה שקרה לרניא מפני היותו מתחוק
בשרר על שאר השופרי' כי לולי ה' שהיה לו ככר המיתוהו
בקנאם בו עד שהתחכמו להפיל אותו לכור אריות וראוי
שלא יעלם ממנו שלא עשה זה דניא אלא כרי שיוכל להטיב
לישרא' כי כל שתהיה ירו' תקפה יותר וכל להטיב להם עם
המלך התועלת הששי הוא להודיע עוצם בטחון דניא
בשם ית' עד שלא הסכים לבטל מתפלתו כלל בעבוב הרת
שנתן דריוש שכל מי שיבקש בקשה לזולתו ער שלשים יום
יושלך לגוב אריות ולא סמך גם כן על הנס מכל וכל כי
כבר השתרל לעשות זה בסתר ולא עשה בפרסום כי אין
ראוי גם לנביאים שיסמכו על הנס כמו שזכרנו פעמים
רבות בתועלות דברי התורה והנביאים התועלת
השביעי הוא להודיע שראוי שיתפלל האדם לה' ושראוי גם
להודות השם אחר התפלה וראוי גם לכיין ולהתפלל
כנגד בית המקדש כי בהתפללו נגד ירושלם הוא מתפלל
בנגד בית המקדש וכל זה למדנו באמ' וכיין פתיחין ליה
בעיליתיה נגד ירושלם וזמנן תלתא ביומא הוה כריך על
ברכוהי ומזדה ומצלי קורם אהיא למדנו שאחר התפלה
היה אומ' דברי הוראה ואולם קורם התפלה שראוי לומר
דברי שבח ככר במקומות רבים ולזה תקנו חכמים להתפל
שלשה פעמים ביום ואעפ' יספיק בפעם אחת ותקנו שתהיה
התפלה כנגד ירושלם ותקנו דברי התפלה שיש בהתחלתם
דברי שבח ובסופם דברי הוראה התועלת השמיני הוא
להודיע שראוי לכל בעל פקירות שירקרק מאד ברברים
שהוא ממונה עליהם מהשליט שיהיו מסודרים בנאמנות
זבאופן שלא יקרה נזק למלך מפני היותו בלתי זריו ברברי

ההם ולא יכטח כזה מפני עוצם אהבת השליט אותו הלא
תראה כי דניאל עם רוב אהבת המלך אותו עד שכבר הפליג
להצטער כשהוכרח להפילו כגוב האריות והיה משתדל
בהצלתו בחוקת היר אעפ"י שלא עשה את דת המלך ומרד
בו מן הצד הנה היה מרדק מאד בפקידותו עד שלא היו
יכולין המקנאים בו למצוא על דניאל כזה שום עלה ושגגה
ולזה טרחו שימצאוה לו כמה שהוא בדת אלהים כי היו
משערים שדניאל היה נאמן לשם ולא יחטא לו כעבור מצות
המלך התועלת התשיעי הוא לפרסם עוצם הנס שעשת
השם לדניאל כאשר הפילוהו לבור האריות כי כזה תעמוד
פינות הנפלאות וההשגחה אשר הם מהגדולות מהפנות
התורניות ולזה גם זכר שכבר נקם השם נקמתו והוא שנכלו
בו כל המקנאים כגוב האריות ואז נשלמה לדניאל ההצלה
מהם וזה היה סבה לפרסם כי ה' הוא האלהים לכל האומות
מפני מה ששלח דדיוש לכל האומות שיהיו כלם יראים את
אלהי דניאל כי הוא אלהים חיים ומלך עולם והוא משגיח על
יראיו להצילם ועושה נפלאות בשמים וכארץ אשר הציל
דניאל מיד האריות ולזה אין לחשוב שיהיה השם בלתי
משגיח בעניינים השפלים לחסרתנם כמו שחשב הפילוסוף
בשנת אחת לכל שצד עד בשנת שלש וגו' כי אור
המלות ריש מלך אמר תחלת הדברים
שאמ' בכתב ההוא שכתב בו החלום וארו והנה רוח שמיא
רוחות השמים כאו תאמר רוח צפונית ורוח דרומית ורוח
מזרחית ורוח מערבית מגיחן לימא רבה מוציאות הים
הגדול ממקומו כשעם יגיע ירדן אל פיהו וכבר תמצא כאו
הלמדים הרכה בלשון ארמית ידוע שהרוחו הנסגרות בים
יוציאוהו ממקומו וכן העני' ברוחות המנשכות עליו וכאלו
העיר כזה שכל מה שישמע מן השמים מבל רוחותיו מעיר

על דבר אלו המלכיות שיעיר עליהם בואת הנבואה או בזה
החלום של נבואה ותלתא עילעין בפומא דל שלש צלעות
האלו נשארו בין שיניה ואכלה הבשר כנמר הוא נמר
והיא חיה בעלת כתמים הרבה רפסה רומסת את כריאת
רוחי בגו נתנה דל שמרוב בהלה כאלו נכרתה רוחו תוך
הגוף שהוא נרן הנפש ונרתיקה ער כא ער כה סופא
דמלתא סוף הרברים היו מה שאמר במכתב אנא דניא
סגיא רעיוני יבהלוני וגו' וזה לאות כי מה שאמר תחלה
דיש מלין אמר הרצון בו שזהו תחלת דבריו ולא רצה בזה
שלא יגיד דניא כי אם ראשית הדברים ויקצר השאר ועתה
נעתיק אלו הדברים ללשון הקודש ונפרשם כיר שכלנו
בשנה אחת לכלשצר מלך בבל דניא ראה חלום
ומראו ראשו על משכבו אז החלו כתב בסוף סופא
דמילתא וכו' שם הדברים שאינם מעצם החלום ענה דניא
ואמ' רואה הייתי בחזיוני הלילה והנה ארבע רוחות השמי'
מוציאות הים הגדול ממקומו והנה היה המשל הזה כאלו
הרוחות שהם יהיו סבה שישטוף הים הגדול את הארץ כי
המלכיות האלה בהתחדשם היה הרג רב באומות כלם אשר
הם הווים למלך עליהם בחיל וככה כמו שנתפרסם זה
בסיפורים והיה גם בן מהחכמה כשיחס זה לארבע רוחות
השמים כאו הורה שאו הארבע מלכיות שופעות משפע כל
רוחות השמים דל מה שישפע מן הכוכבים בכללם כי מפני
זאת ההשגחה הכוללת לבר זפור לזאת הגרולה כי הם היו
בלם עובדי אילים ואין ראוי שתרבק בהם השגחה פרטית
ונכלל גם בן במספר ארבע החיות הערה לארבע מלכיות
שזכר והם שרי אלו המלכיות עולות מן הים הגדול להורות
על שרוממותם אינו מהם כי מצד שפע השמים כי הם
מצד עצמם ראויים שיהיו שפלים מאד למטה ממימי הים

ברוך שלא יתקיים להם מצאות ולזה זכר במלבו החמישי
אשר ראויה להתרוממות מצד עצמה מפני אמונתה בשם
ית שהיא באה עם ענני שמיים עם שכבר היתה הערה
בעלותם ממימי היס שלא יפלא אדם על גורל או המלכות
ותקדם עם היותם בעלי אמונות נפטרות עד שכבר משלו
בכל הישוב מה שלא נמצא כן ערוך במלכו ישראל כי גרלם
היה מצד חסרונם וחסרון האומות בכללם שהיה קל להם
להשמע אליהם וללכת בשקוציה כמו שגורל החיות אשר
ביום שהוא נפלא על גורל חיות היבשה שהוא מצד חסרון
הבעלי חיים הימים אלא מצד יתרון שלמותו כמו שיתבאר
בטבעיות וארבע חיות גדולות עולות מן היס שונות זו מזו
הם ארבע מלכות הנזכרות בראש זה הספר הראשונה
בארץ וכנפי נשר לה רואה הייתי שנמרטו כנפיה והורמה
מן הארץ הרגלים ברגלי אנוש הוקמה ולב אדם נתן לה
המשיל בה נכונות לצד לבח הארץ וקלות תנועתו ללכת
להלחם באשר ירצה לכנפי הנשר שהם בלים לקלות
התנועה בהם בכבדות ולב אדם נתן לה והוסרת ממנה לב
הארץ וגבורתו והנה אמר זה על פלשצ' שצנחנה מדי
זפרס שהיו תחתיו והנה חיה אחרת שנייה דומה לחזב
ולצד אחד הוקמה וג' צלעות בפיה בין שיניה וכן אמר לה
קומי אבלי בשך שגיא הנה זה המלכות השני היה מלכות
מדי וזפרס ודמהו לחזב שאינו נלחם כל כך כמו הארץ
ואמר שכבר הודמה לצד אחד לפי שלא נצרכו לה כנפים
לבכוש כל העמים אך נלחמו עם כשרים לכך ונצחום בקלות
עד שכן לילה היה ובזולת מלחמות אחרות נכנעו להם כל
העמים ונתנו צוארם תחת עולם ואמר כי שלש צלעות
בפיה בין שיניה להעיר על רוב אכלה הבשר והיה זה משל
שלשה מלכים מפרס שקמו אחר דדיוש המדי שכבש

המלכות תחלה זנתנו אחריו לכרש חתנו והם כרש
ארתחששתא רדיוש ומה שאמר שם שכן אמר לה קומי
ואכלי בשר שגיא אחשוב שהוא משל לצלע הראשונה והוא
בבש והוא הרג רבים ואמרה לו מלכות השיין כשהרגה
אותו והשליכה אותו אל הבור אשר מלא החללים שתה
כרש ורוה מן הרם אשר שפכת זה שלשים שנה כמו שכתו
בסיפורי יוסיפון בן גוריון ובכלל כל אלו השלשה מלכים
אשר זכרנו יהיו מצליחין מאד ולא יקום איש בפניהם ולכל
אחד מהם יתכן שיאמר קומי אכלי בשר רב ולזה לא מנה
עמהם ארתחששת השני כי הוא היה בהפך זה כי אסכנרד
נצחו במלחמה אחר זה רואה הייתי והנה היה אחרת
בנמר לה כנפים ארבע של עוף על גבה וארבע ראשים
לחית וממשלה נתנה לה הנה החיה אשר היא כנמר הוא
אסכנרד משונה מאד בצורתו כמו שנוכר בסיפורו ולזה
המשילו לנמר ואמר שיש לה כנפים ארבע של עוף כי הוא
שוטט להלחם בכל הארצות ושם מספרם ארבעה כמספר
המלכיות שנחלקה אליהם כמה שזכור כמה שיבוא אחר
זה רואה הייתי במראות הלילה והנה חיה רביעית נוראה
זלה אימה ותוקף ושיני ברזל גדולות לה אכלה ומרקה
זה שאר כרגליה רזמסת והיא משונה מכל החיות הקודמו
זקרנים עשר לה הנה יפרש אחר זה ענין מה שנאמ' בחיה
רביעית וירמה שאמר בה שראה במראות הלילה מה
שאמ' בחיות האחרות להעיר על ההכרל החזק אשר בינה
זבין החיות הקודמות כי החיות הקודמות עמדו זמן לא
ארוך ואולם זו תעמוד זמן ארוך מאד מסתכל הייתי בקרני
והנה קרן אחת קטנה עולה ביניהם ושלשה מן הקרנים
הראשונים נעקרו מלפניה והנה עינים בעיני אדם בקרן
הזאת ובה מדברת גדולות רואה הייתי ער שהכסאות

הושלכו והישיש ישב לבושו בשלג לבן ושער ראשו בצמר
נקי כסאו שביבי אש ופניו אש כועד נהר של אש נמשך
ויוצא מלפניו אלה אלפים ישרתתו ודיבי רבפות לפניו
יקומו למשפט ישב וספרים נפתחו רואה הייתי אז מקול
הרכבים הגרוליש אשר הקרן מרפרת ראיתי ער שנהרגה
החיה ונאבד גופה ונתנה לשריפת אש ושאר החיות הסירו
ממשלתם ואורך בחיים נתן להם ער זמן זעת רואה הייתי
במראות הלילה והנה עם ענני השמים כנן אדם היה בא
וער הישיש הגיע ולפניו הקד'פוחו ולו נתן ממטלה וכבוד
ומלכות והוד וכל העמים אדמות ולשונן לו יעבדו פמשלתו
ממשלת עולם אשר לא תסוד ומלכותו אשר לא תשחת
אמר במלכות החמישי במראות הלילה להכריל בינו ובין
אשר לפניו כי יש ביניהם הכרל נפלא ודמה שכראשונה
יהיה בארם אחר בזולת רוממות ויבא לפני הישיש אשר
הוא היום על מלכות רומי לבקש מלפניו על עמו כמו שבא
משה למלך מצרים ובסוף העביון תפתן לו זאת הממשלה
שוכר נכרתה רוחי תוך נדלסקה אני רציא ומראות ראשי
הבהילוני רל כי מדוב הבהלה לא מתרח מו נשמה קרפתי
אצל אחר מהעופדים והאמת אשאל מיצנו על זה ואמר
אלי ופתרון הרברים יודיעני אלו החיות הגדולות שהם ר
מלכים יקומו מן הארץ הנה באר לך שתקומת אלו המלכי
לבר תהיה מן הארץ אך תקומת מלכות החמישית תהיה
מאת ה' ית על דרך השגחה פרשית ויקבלו המלכות קדושי
עליונים וינחלו המלכות לעולם ולעולמי עולמי מאו רצית
לעמוד על החיה הרביעי אשר היתה משונה מפולס מדאה
מאר שניה ברול ועפרניה נחשת הוא ברול קשא אכלה
ומרקה והשאר רומסת בגליה ועל עשר הקרנות אשר
בראשה והאחרת אשר עלתה נפלו מלפניה שלש והקרן

אשר היא כן היו עינים לה זפה מרבדת גדולות ומדאיה
גדול מחכרתה רואה הייתי והנה הקרן אשר היא כן עושה
מלחמה עם קרושים ויכלה להם עד שבא הישיש ואחר כך
נתן המשפט לקרישי עליון והגיע העת ונחלו המלכות
קרושים בן אמר החיה הרביעית היא מלכות רביעית תהיה
בארץ שונה מכל המלכו ותכלה כל הארץ ותרוקנה וקרני
עשר מאותה המלכות יקומז עשרה מלכים ואחרון יקום
אהריהם והוא משונה מהראשונים ושלשה מלכים ישפיל
זירבר דברים כנגד א עליון ולקרושי עליונים יכלה וישחית
ויחשוב לשנות מוערים ודת וינתנו בידו ער מוער מוערים
וחצי והנה אחשוב שאחה שקמו עשרה קיסרים ממלכות
דומי קם הקיסר שהכריח מלכיות רבות להאמין בתורה
החדשה וידמה שאלו היו שלשה מלכיות אשר השפיל
זה שיב לרתו והוא מבואר מזה שהקרן הזאת היתה קטנה
בתהלתה אחר נתעצם ענינה וכבר רברה הקרן הזאת על
אלהים נפלאות וחשבו שילבש ה ית בשר ויכנס בבטן הכתול
ויולד והיא בתולה גם חשבה לשנות מוערי התורה והרבה
במצוותיה והיא התורה החדשה שנתן והושחתו מפני זאת
האמזנה רבים מישראל כמו שנתפרסם זה מאד ואולם מה
שאמר שינתנו בידו ער זמן שנה לשני המוערים ולחציים
זהנה שני המוערים הם זמני עמידת בית ראשון ובית שני
זהנה עמר בית ראשון ארבע מאות ותשע עשרה שנה וחצי
זבית שני עמר ארבע מאות ושבע ושלשים שנה וחצי והנה
יהיו המוערים שמנה מאות ושבע וחמשים שנה וחציים
הוא ארבע מאות ושמנה ועשרים שנה וחצי וכאשר נוסף
על הזמן שינתנו בידו חצי השבוע שהשבית זבח ומנחה כי
אז היו נתנים בידו לא יהיה החסרון כי אם שנה אחת ולזה
יהיה הרצון באמרו ימים אלה ומאתים ותשעים כי בשנה

ההיא נשלם זה המניין ינתן שקוץ שומם ולזה יהיו נתונים
בירו אלה ומאתים ושמונים ותשע ואפשר עוד והוא הנכון
שהשלוש שנים וחצי שהשכית זבח ומנחה אינם נחשבים
בזה המספר והנה לא יהיו נתונים בירו אחר הרבן בית שני
כי אם אף ומאתים ושמונים וחמש שנים וחצי ואחר זה
יסורו מתחת ירו אך לא יהיה נתן השיקוץ שומם עד סוף
אף שלש מאות ושלשים וחמשה וזה כלו בלתי מבואר בזה
המקום וכבר נאמ' כמה שאחר זה ולמשפט ישב ר'ל הישיש
כי מהאמונה הזאת נמשך שיהיה ישיש עומד למשפט הוא
תמורת הקרן הנזכרת וממשלתו יסירו להשמיר ולאבר עד
לבלה והמלכות והממשלה וגדולת המלכות אשר תחת כל
השמים נתנה לעם קרושי עליון מלכותו יעמוד לעולם וכל
הממשלות יעברוהו וישמעו לקולו עד כה היה ספור דברי
המלאך לרניא וסוף הרברי שבת רניא אני רניא מחשבותי
יבהילוני מאד ואור פני ישתנה והרבר שמרתי בלבי הנה
באור זאת המראה ואולם

התועלת האחר
המגיע בה מבואר בעניין ייעור מלך המשיח שיבוא מהרה
בימינו ויעיד על אמתת זה הייעור כי שאר הענייני שנכללו
בו מהארבע מלכות כלם באו כמו שבא בזאת המראה
ולפי ששער רניא באמתתה הסכים לכתבה כדי שלא
ישכחה ולא תשכח ואולם בתב בתחלה ענה רניא ואמר
כי כזה תועלת גדולה להאמין יותר בדבריו אלה כי כבר
התפרסם אמונת דבריו בעניינים הנזכרים בספר הזה

בשנת שלש למלכות

בלשצר וגו' עד
בשנת אחת זיהי בראותי

ואני בשושן הבירה אשר

בעילם המדינה ירמה שכבר הלך שם רניא כי לא היה
קרוב כל כך לבלשצר בקורבתו לנכונרנצר , ולזה לא שלת

בלשצר לקראו על דבר המכתב בכותל ער שכבר הגידה
לו המלכה עניין דניא והנה אמר שכבר ראה בחזון כאלו
היה על אובל אחר מנהרי אולי ואשא עיני וארא אמר
שכבר ראה איל אחר עומד על פלג המיסולו קרנים גבוהו
אך האחת גבוהה מהשנית והגבוהה עולה באחרונה והנה
זה רמז למלכות מדי ופרס שהיתה המלכות השנית
ומלכות מדי היתה בתחלה והיא הקרן שאינה גבוהה כמו
השנית שהיתה למלכי פרס בני דריוש לא מלך כי אם
מעט ואחר שלשה מלכים לפרס והחזיקו במלכות זמן רב
והנה יתבאר מזה המקום שלא מלכו כרש ודריוש יחד בזה
המלכו הגדול אך מלך דריוש תחלה זמן קצר ואחר מלך
כרש אחריו ראיתי את האיל וכו' אמ' וכל החיות לא יעמדו
לפניו ואין מציל מידו על מלכי פרס כי ידמה שמלכו בכל
כרצונם וכבר סופר כי כורש הצליח מאד במלחמותיו
ושפך דמים רבים ואני הייתי מבין והנה צפיר עוים קרא
המלך הראשון ממלכי יון צפיר העוים לפי שכבר היה צפיר
בשנים כמו שנזכר בסיפור אבסנדר והוא זה הצפיר ויחס
אותו אל העוים כי לא היה בן פוליפוס בעל אמו כמו שנזכר
בסיפורו ואמר שבא מן המערב על פני כל הארץ כי כבר
פשט בארצות רבות וכבשם קודם הלחמו עם דריוש ואמ'
זאין נוגע בארץ כאלו היה עוף בכנפים מרוב קלות תנועתו
ונצחו בקלות המלכות שהיה בא עליהם ואמר שהיה בין
עיני הצפיר קרן בעל סעיפים רבים לנגח פה ופה ויכא ער
האיל והוא דריוש ואמ' וראיתי מגיע אצל האיל לפי שכבר
בא אבסנדר לבית דריוש בהתנכרות כמו שסופר לבעבור
יראה ענייניו כי כן היה מנהגו כמו שז' בסיפורו ויתמרמר
אז הל שאלסנדר עשה עצמו מר לדריוש כי לא רצה
להשלים עמו לקחת ממנו כסף וזהב ושמיים פילגשיו

ששלח לו דרוזש אך רצה על כל פנים להלחם עמו וישבר
את שתי קרניו דל שהבניע תחתיו מרי ופרס שהיו שתי
קרנות האיל ולא היה מציל לאיל מירו רמו כוח שלא עורו
דרוזש בואת המלחמה המלכים שהיו תחתיו קודם זה כי
הבניעם אסכנדרון תחת ממשלתו וגם עמו לא הצילו מיר
הצפיר כי מיכני עמו הכוהו והמיתוהו כמו שנוכר בסיפור
אלו המלכים וצפיר העוים הגדיל ער מאד וגז אמר זה לפי
שכבר כבש במלחמה כל היישוב ובעת היותו בתכלית
העוצם שכבש הכל והיה רוצה לשוב לא הספיק לשוב כי
תכה נשכרה הקרן הגרולה אך לא במלחמה כי אמר כי
בעצמו היה זה אך השקוהו סם המות כמו שנוכר בסיפורו
ומית אסכנדר ועלו סעיפים ארבע תחת הקרן שנשכרה כי
כבר נחלקה מלכותו לארבע רוחות השמים כמו שקדם
ובכר נוכר בסיפורו כי אלסכנדר חלק המלכות לארבעה
כיוושיפתו ומן האחת יצא קרן מצעירה דל מהקטנה
שכזה יצא קרן מלך אחר ויגרל מאד אל הנגב והוא מלך
מצרים ולזה סיפר כי אנטיוכוס התגבר על מלך מצרים
ותפשו וכבש מלכות מצרים תחתיו והתגבר גב א המזרח
והיא ארץ פרס ואל ארץ הצבי והוא ארץ ישראל כי היא
נקראת ארץ צבי להיותה רצויה וחשוקה לכל אדם והנה
מצאנו כי כל אלו המלכויות היו תחת ירו כמו שנתבאר
מסיפורי אלו המלכויות ותגרל ער צבא השמים דל ער עם
ישראל כי הרג מהם ומחסיריהם רבים אנטיוכוס הנוכר
כשלא רצו לשמוע לו לעבור על דברי תורה והנה החסירי
הם בכוכבים ולזה קראם צבא השמים ואמ שכבר הפיל זה
המלך ארצה מן הצבא והוא עם ישראל ומן הכוכבים והם
החסירים ירמוס אותם וכבר היה זה גם כן כי הרכה
חלליהם מאד ער שכבר חשב להשמיר את יהודה כמו

שנוכר בסיפורי וער שר הצבא הגריל לל ארון הצבא והוא
השם ומה שהגריל עליו הוא שכבר כטל העבודה הנעשית
לו במקדש כמו התמידין ומה שירמה להם והושלך מכון
מקדשו כי החרים זה המלך אנטיוכוס כמו שנוכר בסיפורי
אשר למלכים האלה וקרא השם שר להוסיף ההעלם בזה
כי בן נרמה לו בחלומי כאלו היה שר צבא והוא השם שהוא
שר צבא ישראל שנקראו צבאותיו כמו שנ' והוצאתי את
צבאותי ולפי שהשר יאמר גב על המושל אשר יש מושל
עליו והוא המלך באר המלאך בזה השר שהוא שר השרים
כאלו יאמר שאין למעלה ממנו שום נמצא וצבא תנתן על
התמיד בפשע רל כי הצבא והוא ישראל ינתן ביד אנטיוכוס
על דבר התמיד מפני מה שפשעו בו וכאלו באר שאו היו
ישראל עובדים לשם כראוי לא שלט בהם זה הרשע בזה
האופן ובסבת הפשע תשליך מלכות הרשעה אמת ארצה
רל החסידים ולהרגם וירמה שזה הפשע שפשעו ישראל
בימי בית ראשון לא טהרו ממנו עדין כמו שיתבאר אחר
זה והנה יעיר לזה גב בעת ההוא כי הוא יסכב לפקוד עליה
הפשע הראשון ואשמעה אחר קרוש מדבר רל שמעתי
שהיה אחר מהמלאכים הקרושים ואמר לו אחר קרוש ער
מתי יהיה זה העניין מהחזון שיהיה התמיד שומם וינתן
קודש וצבא ישראל מרמס לאויב והנה זו במלת וקדש כמו
זו ואיה זענה והנה הרצון באמרו לפלמוני למלאך ששמו
נעלם והוא נגזר מפלוגי אלמוני וזה מורה על רוב ההעלם
כי שם המלאך נעלם באמרו למה זה תשאל לשמי והוא
פלאי והנה אמר התמיד והפשע שומם הרצון בו התמיד
בעבור הפשע שומם או ירצה בזה ער מתי החזון והוא
התמי והפשע שומם תת כאלו יאמר ער מתי יהיה זה החזון
לתמיד שיורם ויוסר וער מתי הפשע יתן התמיד שומם

ויתן בית המקדש וישראל מרמס לאויב והנה אמר זה כי
כבר הוסר התמיד שבעים שנה על הפשע ההוא וכאן
יארץ הלנצח לא יטהרו מזה הפשע עד שיענשו בעבורו בזה
האופן הנפלא שיתן התמיד שומם יתן קרש וצבא מרמס
ואמר אליו ער ערב בקר וגו' הנה אמר זה שלא היתה
השאלה על הזמן שיתמיד אנשיוכו להרע לישראל בזה האופן
ויהיה התשובה מספר ימים לא שנים שאם היה לא היה
ראוי ער ערב בקר אבל ער ימים אלפים ושלוש מאות אם
היה שיורה שלא התמיד זה הרע לישראל כי אם כמו שש
שנים ופחות מארבעה חדשים כי מה להזכיר ערב ובקר
ועוד איך יאמר המלאך לרניא על זה ואתה סתום החזון כי
לימים רבים והנה לא היו ימים רבים עד הזמן ההוא מעת
זה החזון ועוד שהפשע כמו שהתבאר לא טהר ער עת
הגאולה שהיא עתידה ולזה ידמה שיהיה זה מחשבון שנים
והתהלתם לפי מה שאחשוב מעת שמוא כי מינו צמח
המלכות לישראל כי הוא משח שאול ודוד ובימי הצליחו
ישראל בכל מלחמותיהם ולזה נקרא בקר ובימי גב היתה
מלכות שאול ובכלל הנה הבקר הוא היות המלכות לישראל
והערב הוא סורו מהם והרצון בזה ער העת שיהיו הערב
והבקר אלפים ושלוש מאות שנה וזה יהיה ונצרך קדש בית
המקדש ולא ישחת אחר זה ולא תשבת עבודתו וידמה שזה
תהיה עבודתו כשתהיה נשלמת מלחמת גוג ומגוג כי ביום
המלחמה ההיא תשבת בהכרח העבודה מירושלם והנה
ידמה שהמלחמה תהיה אחר שהוסר התמיד אלף שלש
מאות ושלושים וחמש שנה לפי מה שנבאר בעה בסוף זה
הספר וזה אחר חרבן הבית כי אז הוסר לגמרי ולא יאמר
שהוסר שלש שנים וחצי קודם חרבן הבית שני שהשבת
זבח ומנחה כי אז לא הוסר אלא מפני שלא היו בהם תמיד

אך בעת החרבן הוסר והנה מעת חרבן בית ראשון עד חרב
בית שני היו שבועים שבעים כמו שיתבאר והם ארבע
מאות ותשעים שנה ובית ראשון עמד ארבע מאות ותשע
עשרה שנה וחצי וישארו לשלימות אפים ושלש מאות שנה
כמו חמשי וחמש שנה וחצי ויגרע מהם שלש שנים שעברו
לשלמה בעת בנין הבית וארבעים שמלך דוד ונשארו כמו
שתים עשרה שנה וחצי שהיו ימי שאול ושמוא כי בתחלת
ממשלת שמוא הובא הארון לקרית וכבר היו ימי עמדו
שם אחר שמלך דוד שבע שנים וחצי כי אז הוציאו דוד
משם כמו שנתבאר בספר דברי הימים ואבקשה בינה לל
בקשתי שאבין אלה הרברים והנה עומד לנגדי אחר מן
המלאכים במראה גבר ואשמע קול ארם והוא המלאך
שהיה קולו כקול ארם ושמעתי קולו בין נהר אולי וקרא
אחר מן המלאכים ואמ' ואתה גברי' באר לי זאת המראה
זיכא אצל המקום שהייתי עומד בו ובבואו הייתי נבעת
מראיית המלאך ונפלתי על פני כחזון החלום ההוא מרוב
הבעתה ויאמר אלי אתה בן ארם הבן זה כי זה החזון אשר
ראית הוא יהיה לעת קץ ולזה ראוי שתבינהו כרי שיגיע
מזה החזון שראית התועלת המכוון והוא להשתדל ברע
שלא יגיע ולהביא הטוב כיותר שלם שאפשר וברברו עמי
הייתי נדרם על פני ארצה כי לא נותר בי כח והנה נגע בי
זה המלאך ויעמידני על מעמדי הראשון ויאמ' הנני מודיע
את אשר יהיה באחרית הועם שועם השם את ישראל כי זה
יהיה למועד שהוא קץ לזה האיל אשר ראית בעל הקרנים
הנה שתי הקרנים הם מלכי מדי ופרס כמו שביארנו כמה
שקדם והצפיר השעיר הוא מלך יון והוא אסכנרדון מקרון
והנמשכים לו ממלכי יון והנה הקרן הגדולה אשר בין עיניו
הוא המלך הראשון מהם והוא אסכנרדון והושברה ותעמרנ

אֲרָבַע תְּהַתִּיחַ הַמַּח אֲרָבַע מַלְכֵי מִצְרַיִם יוֹן תַּעֲמֹדנָה אֲךָ
לֹא יִהְיוּ כִּכְּ הַמֶּלֶךְ הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהוּא אֶסְכֵנֹד וּבִסוּף מַלְכוּתָם
בְּרִצּוֹת הַשָּׁם לְהַתְּסוּלְכָלוֹת הַקּוֹשָׁעִים מִיִּשְׂרָאֵל יַעֲמֹד מֶלֶךְ
עַל פָּנִים וּמִבֵּין חִירוֹת וְהוּא אֲנִשְׁיֹכּוֹס הַרְשָׁע זֶה לְאוֹת כִּי
מַלְכוּת רֹמִי הִיא הַחַיָּה הַרְבִּיעִית כִּי אָמַר שֶׁכֵּבֶר הִיא
אֲנִשְׁיֹכּוֹס בִּסּוּף מַלְכוּת יוֹן וְעַצֵּם כָּחוֹ עַל יִשְׂרָאֵל אִין זֶה בִּכְחוֹ
כִּי אִם כִּחַט יִשְׂרָאֵל וּנְפִלְאוֹת יִשְׁחִית לֵל שְׁעֵנִין הַשְּׁחִיתוֹ יִהְיֶה
נְפִלְאוֹת כִּי פֶלֶא יִהְיֶה אִיךְ יוּכַל לְהַשְׁחִית כָּל כֶּךְ וְלֹא יִכְצַר
מִמֶּנּוּ כָּל אֲשֶׁר יוֹס וְהַצְּלִיחַ וְעָשָׂה כָּל אֲשֶׁר יִחְפוֹץ וְהַשְׁחִית
גְּבוּרִים וְעַם שֶׁהֵם קְדוּשִׁים וְהֵם יִשְׂרָאֵל וּכְהֵנּוּ וְהֵנָּה יִצְלִיחַ
בְּעִקּוֹר שֶׁכָּלוּ וְחִכְמָתוֹ כִּי בִירוֹ מֵרְמָה יוּכַל לְהַשִּׁיב בָּהּ כָּל
אֲשֶׁר יִחְפוֹץ לַעֲשׂוֹת מִהֲרַע וּבִלְכּוֹ וּבְמַחְשַׁבְתּוֹ יִגְרִיל לַעֲשׂוֹת
כִּי הוּא יִחְשׁוֹב בְּאִי זֶה תַּחְבּוּלָה יוּכַל לְהַכְנִיעַ אֶת שׁוֹנְאָיו עַר
שֶׁבֶת־חֲבּוּלוֹתָיו יִשְׁחִית רַבִּים כִּי אִין לֹא הִיוּ נִשְׁמָרִים מִמֶּנּוּ וְאִין
יִשְׁיָגֵם וְעַל שֶׁר הַשָּׂרִים וְהוּא הַשָּׁם יַעֲמֹד לְהַבְרִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל
לְהַמִּיר דָּתָם וְשִׁלָּא יַעֲבֹרוּהוּ וּבְזוֹלַת יָד מִי שִׁילָּהֶם עִמּוֹ יִשְׁכַּר
כִּי הַשָּׁם עוֹשֶׂה זֶה לְנִקּוּם נִקְמָתוֹ מִיִּמֵּנוּ כְּמוֹ שֶׁבֵּא בְּסִיפּוּרֵי
אִין הַמַּלְכִּים וְהוּא כִּי בִלְכַת אֲנִשְׁיֹכּוֹס לְהַלְחֵם עַל יְרוּשָׁלַם
עֲבָר הַרְכַב אֲשֶׁר הִיא בֹן אֶצֶל הַפִּיל וַיִּצְעַק הַפִּיל וַלְצַעֲקָתוֹ
רָגַזוּ הַסּוּסִים וְנִהַפְךְ הַרְכַב וּנְשַׁבְרוּ עַצְמוֹתָיו וּמֵרָאָה הַבָּקָר
זֶה עָרַב אֲשֶׁר נֹאמַר לֹא הִיא מִשַׁל אֲךָ הוּא אִמַת וְאִין צוּרֶךְ
לְפָרְשׁוֹ וְאִתָּה סֵתוּם הַחוּן הוּא אֲשֶׁר נִתְכַּא בֹן קֶץ אִין הַצְּרוֹת
כִּי זֶה יִהְיֶה לְיָמֵים רַבִּים אַחַר זֶה וְלוֹה צְרִיךְ סֵתוּם כִּי
שִׁלָּא יִתִּיאֲשׁוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּאוּלָּה וְאִנִּי רַבִּיא נִשְׁכַּרְתִּי וְנִחַלְתִּי
עַל זֹאת הַמֵּרָאָה יָמִים וְקָמְתִי לַעֲשׂוֹת מַלְאכַת הַמֶּלֶךְ וְאִתָּה
תָּמָה מֵאֵר עַל הַמֵּרָאָה הַזֹּאת וְאִין מִי שִׁיבִין אוֹתָם כִּי סֵתוּמִי
הֵם הֵנָּה זֶהוּ בִיאוֹר מֵה שֶׁנִּרְאָה לָנוּ בְּחוּן הוּא וּכְבֶר חֲלָף
וְעָבֵר וּגְלַת הַקֶּץ לְגְאוּלַת צִבְאָה וְבִנִין מִקְרָשׁוֹ שֶׁהוּא עֲתִיר

והוא סתום מאד כמו שתראה כי לא נתבאר בו מאי זה
זמן הם יתחילו אלו האפים ושלש מאות גם בן ענין הבקר
והערב לא נתבאר רק מצד המשל

עד סוף הספר

בשנת אחת לדריוש

ראוי שתדע כי דריוש

הנוכח המרי הוא אשר

קבל המלכות נמות בלשצר ואחשורוש הנזכר פה אינינו
אחשורוש הנזכר במגלת אסתר והוא אחשורוש הנזכר
בספר עזרא באמרו ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכותו
בתכו שטנה על יושבי יהודה וירושלם ובימי דריוש מלך
פרס נבנה בית המקדש כמו שנזכר בנבואת חגי וזכריה
והוא היה בן אחשורוש הפרסי כמו שנבאר שם בג' אשר
הומלך על מלכות כשדים הנה מלכות כשדים הוא מלכות
נבוכדנצר שמלך בכל העולם למלאת להרכות ירושלם
שבעים שנה רל שבעים שנה למלכות כשדים אעפ שאינם
שבעים שנה להרכות ירושלם או חשב דניא חרבות ירושלם
מעט גלותו כי מאז התחיל הגלות והוא חרבן מה לירושלם
זלפי שראה דניא שכבר הגיע העת ההוא ראה להתפלל
לשם בצום ושק ואפר כי מפני היצטער דניא מאד על זה
אולי ימשך לדניא שיושגחו כשיתן להם הטוב אשר יעד
ירמיה כי ירא דניא שמא גרם החטא ולזה לא נתפקדו
ישראל עדין להשיבם על ארמתם שומר הברית והחסד וגו'
דל שהוא מקיים הברית והחסד או שהוא ממתין אותו
להם לעת הראוי ולזה לא נתן לישראל כל הטוב שנשבע
בימי יהושע כרי שיהיה שמור להם אל העת אשר לא
יפקד מהם אחר זה והוא בימי הגוא כמו שבארנו בכאורנו
לרברי התורה חטאנו וגו' רמו בחטא על השגגה כאמרו
נפש בי תחט בשגגה רמו א' הנטייה מהדרך הישר כאמרו

וישר העויתי וברשע א' החטא בודון ובמרד א' החטא בודון
על דרך מרד לא לבקשת הנאה והמשל שמי שאכל במזיד
נבלה בעבור תאותו לאכול הבשר ההוא הנה רשע בזה ואם
אמלה לא לתאבה לפי שיש בשר היתר אצלו וטובה פמזה
אך מתכוין למרוד הנה מרד בזה ובסור מהמצו והמשפטי
דמו אל חט ועו אשר יסודו בו כל מצות ה' כמו שכפל זה
בתורה ובן קרה לישראל כמו שנזכר בספר מלכים והנת
זכר אלו העבירות בהדרגה להעיר כי מהעבירות הקטנות
צריך להזהר כי הם יביאו הארס א' החמורות לך ה' הצרקה
וגו' דל הצרקה והיושר כי ביושר שבטת את ישראל על מעלם
במה ששלחת עליהם מהרעות עד שהגליתם מארצם לה'
א'הינו הרחמים והסליחות כי מרדנו בו דל כי לולי רחמי
וסליחתו בעבירות היו ישראל מחוייבין כלייה לפי שמרדו
בשם ועל דרך מרד עברו המצות הנכללות בתורה ולא
שמעו לקול ה' ללכת בתורתו אשר נתן להם ביד עבדו
הנביאים כאשר בתוב בתורת משה את כל הרעה הזאת
באה עלינו ובכר פארנו שהעניין הוא כן בפרשת והיה פי
תבא ולא חלינו את פני א'הינו לשוב פעונינו ולהשביל
באמתך באר בזה כי התפלה לשם על השבת פאלו הרעות
שבאו בסבת החטאים דל ירושת הארץ והעיר בזה שאם
היו עושים כן היו נפקדים קודם הזמן שהוגבל להם על יד
הנביא כי חנון ורחום ה' ונחם על הרעה אך לא השתדל
בזה ולזה שקר ה' על הרעה כי פחטאינו ובעונות אבותינו
אמר בחטאינו כי גם הבנים חטאו מפני שלא שבו אל ה'
באופן שיסור הרע מהם אשר בא להם בעונות אבותם ואם
כי מפני אלו החטאים עם ישראל וירושלם לחרפה לכל
סביבותם למען ה' פעם ידבר לנבא ופעם שלא לנבא הודיה
בזה על שתמקדש מעיד על מציאת השם הנקל בזה השם

לל יוד הא וו ה כי הוא מורה על אמתתו יותר מכל השמו
כמו שביארנו בחמישי ממי על הר קדש אהי ידמה
שהלך שם להתפלל כי משם תהיה התפלה יותר נשמעת
ליתרון הגעת השפע האהי שם או אפשר שיהיה הרצון בזה
שכבר התפלל אל השם בעבור הר הקודש שהוא שם
שישוב להבנות בו בית המקדש והאיש גבריא אשר ראיתי
בחזון הנה מצאנו בזה הספר הנבואי שני שמות למלאכים
זהם גבריא ומיכא והנראה בעיני לפי מה שיתנהו העניין
והעיון והתורה כי גבריא הוא המלאך אשר יגיעו הנבואות
לנביאים באמצעותו ונקרא גבריא להיות מדרגתו
התייחסות אל מדרגת השכל האנושי כמו צורה ושלמות
לו באופן מה והוא אשר יקראוהו האחרונים השכל הפועל
וקראוהו הפילוסופים הנפש הנמצלת מהגלגלים וכמו זה
אמר יחזקאל כי רוח החיה באופנים כמו שיתבאר שם כעל
וכבר בארנו כמי שאן השמות בלם מורים על עניין אחר
והנה השכל המקבל שפע זה השכל הנקרא מיכא כי הוא
בעצמותו מך וערום מהשגות המושכלות והשכל הזה
כשיקבל שפע מהשכל הפועל שכלו כמו צורה ויקרא שכל
צקנה ומצר שיש לו כח לקבל יותר מזה השפע הוא מך
ולזה יקרא השכל הנקרא מיכא והוא שר ישראל כמו
שהתבאר בתורה וזה כי ישראל אינם תחת המערכת אשר
לכוכבים אך הם מונהגים מהשגה אהית הדבקה בשם
מצר השכל הנקנה כמו שבארנו במאמר הרביעי ממי
וזהו מה שראינו להציע אותו בזה המקום ועוד אני מדבר
בתפלה ידמה שהמתין להתפלל לעת הערב כי אז היה
מצטער מהצום לא בבקר ולזה לא היה ראוי שיקרא צום
מפני זה וזה מבואר והאיש גבריא אשר ראיתי בתחלה
מועף ביעף לל מיוגע ביגיעו ושרשו יעף והוא מעניין עייפו

והרצון בו שכבר ראה אותו בחזון קודם זה והיה או דניא יגע
ביגיעות נוסף מהשגת המלאך עד שכבר נבעת ונפל על
פניו עד שנגע בו והעמידו על עמדו ולזה סיפר בזה המקו
שזה המלאך היה נוגע אליו בעת מנחת ערב ומפני זה
נתחזק ולא היה בו עייפות עתה להשיבו עתה יצאתי
להשכילך בינה אמר יצאתי על צד המשל כשע אמרו הנה
ה יוצא ממקומו והוא משל להראות השפע השופע ממנו
בתחלת תחנוניך יצא דבר רל יצא דבר מאת השם לגלות
לו האמת בזה כי חמורות רל איש חמורות והוא חסר
הנושא וכמהו רבי שבועים שבועים נחתך על עמך ידמה
שאמר לו זה לפי שכבר היה חושב דניא כתפלתו להשתרל
שתהיה זאת הגאולה לישראל באופן שלא יחרב בית המקד
עוד ועל זה היה מתפלל ואעפ שיהיו ישראל משועברים
למלכות שראה ער בא המלכות החמישית והנה חשב
שיהיה אפשר זה לפי שכבר נשאו ישראל עונם כמה שחלו
עליהם מהרעות והנה הודיעו המלאך שאין העניין בן כי לא
יעמוד כי אם ער סוף שבועים שבועים מעת חרבן הראשון
שהם ארבע מאות ותשעים שנה או יהיה הרצון בזה כי
דניא מפני שראה בחזון הנתן הקדש וצבא מרמס לעת
ארוך כי אם לו המלאך כי לימים רבי התפלל על זה והנה
הודיעו המלאך כי לא יעמוד הבית ער סוף שבועים שבועים
כי כן נגזר על עמו ועל עיר קדשו והנה רצה זה השם לבלה
הפשע שפשעו ישראל כי בזה הגלות הארוך יטהרו ולהתם
חטאתם שלא ישאר להם ממנו שום שארית על דרך אמרו
תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך או יהיה הרצון ככלה
הפשע וחטאת עונש עונם כטעם מחטאת סרום ההפוכה
והכל שב לעניין אחר ולכפר העון שעונו בו ישראל שלא ישאר
להם ממנו שארית באופן שיהיו ראויים להביא להם צדק

עולמים והוא המלכו החמישית כי אז יצדק קודש לעולמי
ער ולחתום חזון ונביא הזו ללא עניין וכמוהו רבים והרצון
בוה שאז יחתמו חזיונות רבים כי אז ישפוך ה' רוחו על כל
בשר כמו שזכר ישעיה ואין זאת החתימה סתימה אך
הרצון בזה התרשם צורת החזון כנפש החווה ואמנם אמר
זה כי מעת התחלת בית שני אין עוד נביא ואין חזון נפרץ
ובימי צמיחת מלכות החמישית ירכו הנבואות והחזיונות
או ירצה שאז יחתום כל חזוה ונביא כי סוף נבואת הנביאים
כלה לצמיחת מלכות מלך המשיח והביאור הראשון יותר
זכון ולמשוח קודש קדשים דל כי אז ימשח בשמן המשחה
בי בכר נגנו ורצה ה' שלא יהיה נמשח או למיעוט קייזמו
או ירצה במשיחה בחירה בטעם למשיחו לכודש וירצה כי
אז יהיה נבחר קודש הקדשים לא תסור הבחירה ממנו
ואפשר שירמוז אל מה שיעיר עליו קודש הקדשים כמו
שבארנו בכיבוד התורה והרצון שאז יהיו כל האנשי בוחרו
השלמות האנושי ותרע ותשכיל וכו' דל ממוצא הרבר
שיצא בתחלת החנוך יותר מהשיעור הנזכר והוא שכבר
ישבו ויבאו לירושלם ער שיהיה עמהם משיח שהוא נגיד
זהו הכהן הגדול אחר שלימות שבועים שבעה והם השנים
שעברו מעת החרבן ולא דקדק בשנים הנוספות כי לא היה
צריך להודיע זה לרניא כי אז היה יודע אותו והוא היה כמו
חצי שבוע בקרוב כי בשנ אחת לרריוש היה זה החזון והנה
זה הכהן הגדול היה יהושע בן יהוצדק והנה הקריבו שם
אעפ שלא נבנה הבית כמו שהתבאר בספר עזרא ושכועים
שנים ושנים תשוב ונבנתה רחוב וחרוץ הנה החרוץ הוא
החפירה אשר סביב החומה לחוק העיר ואמר ששבועים
שנים ושנים תעמד ירושלם בנויה רחוב וחרוץ מעת
התחלת הבניין ולא חשב חצי השבוע הנשאר עם הששים

ושנים כי אז השבית שיטוס מכית המקדש זבח ומנחה והיה
רומה כאלו חרב ואמ' טזה יהיה במצוקת העתים כי בכר
יהיו ישראל במצוקה גדולה ולא חשב הצי' כי בתנו עליהם
שטנה מלכי פרס ומרי ער שהגיע הענין לדריוש הפרסי
ואז נבנה וגם אחר הבניין היה להם צרות רבות על ידי
מלכי יון וזולתם ולזה אמר ובצוק העתים ואחד השבועים
ששים ושנים וגז' לל' כי אחר זה הזמן יכרת ויפסק ענין
הבהן המשיח לא שיכרת הוא בעצמו כי זה לא יקרה לעול
במו שאמר ידמיה אבל יהיה ענין ההכרת שאין נגידות כי
מאז שבתה העבודה בבית המקדש והעיר והמקדש ישחית
עם המושל הבא לל' עם שיטוס כי שיטוס לא היה מסכים
להחריב העיר והקדש כמו שזכר בסיפורי אלה המלכים
וקצו בשטף לל' של קצ' העיר והקדש בא עם נגיד בשטף לל'
בריבוי עם להשחית כמו שטף המים הרבי וער קצ' המלחמ'
הנה העיר נברתה שוממות הנה הפריצים שהיו בתוכה היו
משחיתים אותו העם והורגים אותם עד אין קצ' המלחמה
כי אז היו הפריצים נלחמים עם הרומיים והורגים בהם
לרוב והגביר ברית לרבים אותו הנגיד כי הוא היה קודם
להם לשלום והיה מבקש מהם שלא ישחיתו אך יתנו
תחת הרומיים עול צווארם וזה התמיד שיטוס שבע שנים
וחצי השבוע הנשארים מהשבועים שבעים ישיבית זבח
ומנחה מבית המקדש ועל כנה שקוצים משומם לל' כי מי
שהוא מעופף על כנה השיקוצים כי הוא עובר אילים והוא
שיטוס היה משומם ומשחית את ישראל עד שכלה ונחרצה
תתך על העם שהוא שומם והוא ישראל או ירצה ובעבור
כנה השיקוצים והתועבו שהעמירו במקדש מנשה והבירו
יהיה משומם הקדש זה הנגיד ויתמיד זה עד שכלה ונחרצ'
תתך על ישראל שהוא שומם ואמת הדבר וזכא גדול לל' כי

הדבר שנגלה לדניאל הוא אמת ובו מועד גדול וארוך ויהיה
צבא מעניין אמרו הלא צבא לאנוש עלי ארץ וכין את הדבר
לל והכין את הדבר והוא מקור ובו בינה כמראה הקודם
לל שהוא מוסיף ביאור וזה יתבאר במה שיבא הייתי
מתאבל שלשה שבועים ימים ידמה שאז כתבו שטנה על
יושבי יהודה וירושלם להשחית ולהשנית הבניין ולזה ציער
עצמו דניאל בזה הצער שזכר עשרי ואחר יום לחם חמורות
הוא לחם יפה מתוקן המלאכה שהיה מנהג דניאל לאכול
ממנו וביום עשרים וארבעה לחרש הראשון ידמה שזה
היה בהרש ניסן ולא חשש דניאל אם ציער עצמו מבשר ויין
וסיכה בימי חג פסח על השבתת בניין העיר ירושלם והקל
זאני הייתי על יד הנהר הגדול הוא חרקל לל שבחזון נראה
לו כאלו הוא על שפת הנהר ההוא והנה איש אחר לכוש
הבריס הנה כגרי בר הם לכני ואמ שמתניו חגורים כחגור
של זהב אשר הוא מופו שהוא בתכלית הנקיות מכל סיג
והנה אופו באלף הוא כמו יופו ביוד ועניינו שכאשר ירצה
להוציא מהוהב כל סיגיו ירוקוהו מאר ושימו עמו דברים
יטהרוהו מכל סיגיו ואמר שגויתו הוא בתרשיש והיא אבן
יקרה נוטה עינה לעין תכלת ופניו כמראה ברק שמאיר
מעט רגע ואחר כן יעלם ועיניו הם כלפירי אש שהם
צותנים אור לאויר ומי שיכוין עיניו וולתו רואים כי הענין
יצטרך בראות מוחשיו אל אור ישימם לו נראים זורועותיו
שהם כלי הפעולות ויעיר בזה על מהות הרברז אשר בכאן
שהוא שופע ממנו ומרגלותיו שהם המשיגים המאוחרים
מהמראות הם כעין נחשת מלוטש שיורשמו בו הצורות
זקול דבריו בקול המייה רבה והנה זה כלו הוא משל לדבר
גבריא ובגרי הכר מעיר על הלובן והנקיות מכל לבלוך
וחסרון כי הוא נקי מחומר ואגרתו שתקשרהו הוא מה

לכם ממנו ככתב אמת בלא חידות עמוקות אבל יהיו
הדברים בעצמם אמת והנה תרע כי אין אחר מתחוק עמי
בכל אה המלחמו שאני נלחם בעבודכם כי אם מיכא שרכם
אשר מצרו תרכק בכס ההשגחה פרטית וזה כי כל השרים
אשר מצר מערב מערכת המוכבים הם כנגדכם וזה העניין רל כי
מצר ההשגח הכוללת היה ראוי שיקרה הרע לישראל ולזה
תמצא שלא יכול גבריא לשמרם מהרע בימי מלכי יון
באופן ששמרם בימי מלכי פרס כי לא היו ישראל או ראויים
אל שתרכק בהם כמו זאת ההשגחה והנה אני בשנת אחת
לריוש הייתי עומד למחזיק ולמעון למיכא על דבר הגעת
ההשגחה האהית לכם כי מאז התחיל הרע לצמוח לפי
הראוי משפע ההשגחה הכוללת ועתה אמת אגיד לך והנה
עומדים מזה המלכות שהוא החיה השינית שלשה מלכים
עוד בזולת כרש שהוא עתה מלך והם כלם מפרס והנה
הרביעי לזה המלכות אשר לפרס שהוא השלישי מאלו
השלשה יעמיד עושר גדול מכל מלכים שהיו לפניו וזוה
ארתחששתא השני והיה גם כן נקרא רריוש לפי מה
שיראה מספר יוסיפון ובהיותו חוק בעשרו יעיר כל
מלכותו ויסירהו מירו מלכות יון והנה הראשון שיעמוד
מזה המלכות יהיה מלך גבור והוא אלכסנדרון מקדון
שנצח כל המלכות והוא ימשול ממשל רב ונפלא ועשה
ברצונו לא ימצא לו חולק כי הכל ינצח בקלות וזה בלו
מכואר שהרי היה כן מסיפורי עניניו וכעמדו בתקפו
תשבר מלכותו בזולת שינצח מאחר מהמלכים אבל יהיה
זה שישימו אנשי ביתו סם המות כמאכלו ואז תחז מלכותו
לארבע רוחות השמים כי אז חלק אלסכנדר המלכות
לארבעה שרים ממשפחתו כמו שנזכר בספ יוסיפון בו גוריון
ולא לאתריתו הנה הבן יקרא אתרית לאדם כי בו ישאר לו

זכר בעולם הזה וזכר סופר שם בני אשת אלסכנדר ילדה בן
אחר מות אלסכנדר ולא ירש מהמלכות דבר בני כנר היה
לארבעה שדרי אשר חלק להם המלכות אלסכנדר בחייו
ולא במשלו אשר משל רל שלא תהיה ממשלת אלו גדולה
בממשלת אלסכנדר אשר היתה בתכלית התוקף כי תנתש
מלכותו ותעקר ותגיע מקצת אלו הארבע לקצת וגם תעקר
ותגיע לאחרים מלכר אלה וכן היה כי מלך יון המית מלך
מצרים ולקה מידו את ארצו והוא אנפיוכוס שהרע לישראל
מאד גם סיפר באותם הסיפורים שקצת מהמלכות מרה
זהו מלך שם מלך אחר והנה התחיל לספר איך זה הענין
זאמי שכנר יחוק תחלה מלך הנגב והוא מלך מצרים ומן
שדרי אלסכנדר רל אחר משאר המלכים אשר חלק להם
מלכותו אלסכנדר יחוק על מלך הנגב והוא מלך הצפון
לפי מה שיתבאר אחר זה והנה מלך הצפון והוא מלך יון
או מלך רומי יהיה מושל בתוקף הממשלה שלו ויהיה
מצליח כנגד מלך הנגב ולקץ שנים יתחתנו זה בזה וזה
החתון יהיה כי בת מלך מצרים תבא אל מלך הצפון לעשו
מישרים ביניהם רל להשלים ביניהם ולא תוכל לעצור
זלמנוע כח הזרוע אשר למלך הצפון כי יחלש מאד לפניו
ולא יעמוד גם כן זרועו אשר השב שיהיה לו בבית מלך
הצפון והוא כתו שחשב שתסיתהו לבלתי הלחם עם מלך
הנגב תנתן למות וגם המביאים אותה והיולרת והמחויק
אותה והם חכמיה יורעי העיתים שהביאה עמה ועמר
מבצר שרשיה וגו' והנה זו מלת כנו נוספת והרצון שכנר
יעמר כן מסעיף אחר יצא משרשיה שהם אביה ואמה
זירמה שזה הכן היה כן אחיה או כן אחותה והוא יבא אל
חיל מלך הצפון וינצחהו ויבא גם בעיר המבצר אשר למלך
הצפון ועשה בהם ברצונו והחויק וימשול בהם וגם אליליהם

עם שריהם עם בלי חמרתם יביא בשבי למצרים והנה
מלך הנגב יעמר שנים כוולת מלחמה ממלך הצפון כי ירא
להלחם עמו מפני מה שקרה לו בואת המלחמה ואחר זה
יבא מלך הצפון במלכות מלך הנגב ולא יהיה שם מלחמה
או ישוב אל ארמתו ובני מלך הצפון יתגרו במלך הנגב
ואספו המון רב להלחם עם הנגב מדי בוא שטף ועבר
לל שהשחית בכל המקומות שעבר שם מדוב חיילותיו
בלחוק השור את ירק השדה ואחר ישוב ויתגרה עם אנשי
המקומות שיעבד בהם מלך הנגב עד שיגיע למעוז מלך
הנגב ויהא עיר המלוכה ויעשה עצמו מר מאד מלך הנגב
להשחית מלך הצפון אשר בא אליו להלחם בארצו ויצא
זנלחם עמו לל עם מלך הצפון והעמיר מלך הנגב המון
רב להלחם עם מלך הצפון ונתן המון חיילות מלך הצפון
בירו ויתנשא מאד מלך הנגב ויתגאה ויפול רבבות מחילו
מלך הצפון אך לא יתחוק ולפני מלך הנגב לל שאין זה סבת
עוון על מלך הצפון אך הוא סבת השפלתו כי הגדיל לעשות
ולזה ילבש מלך הצפון קנאה לנקום נקמתו ממנו ושם מלך
הצפון להלחם עם מלך הנגב והעמיר המון רב מיהמון
הראשון שהיה חמון חיילי ולקץ העתי שהם מספר מהשני
יבא מלך הצפון עם מלך בחיל גדול וכרכוש רב פרי
שיוכלו לעמוד שם זמן ארוך והנה בעתים ההם רבים
עמדו על מלך הנג להלח עמו ודמה שזה היה מפני המון
החיילים הרבים שהרג במלחמה האחרת ובני פריצי עמך
ינשאו להעמיד חזון ונבשלו ידמה שקצת היהודים אשר
תחת מלך הנגב היו מתנשאים להעמיד חזון לל שהיו
מתפארים בנפואה וכבר נהרגו כי נמצאו רכריהם כוזבים
והנה יקרא הנהרג נכשל כאמ' והיה הנכשל בהם כיום
ההוא כרוד והנה יבא מלך הצפון והוא אנטיוכוס הרשע

ויטפוך סוללה להפיל החומות וילכוד עיר מבצרות וזרועות
מלך הנגב לא יוכלו לעמוד לפני מלך הצפון קבוץ גבוריו
היותר נבחרים ואין למלך הנגב כח לעמד ויעש חיל מלך
הצפון הבא אליו כרצונו ואין עומד לפניו שילחם עמו וירפו
ידיהם ואחר שנצח מלך מצרים עמד בארץ הצני להשחית
ארץ ישראל וכלה בירו כמו שקדם וישם מלך הצפון פניו
לבוא בתוקף כל מלכות ארץ הנגב רבים שדים מישראל עמד
להשחיתם . זהם אשר לא רצו להמיר תורתם ועשה מה
שדעה מזה והנה בת אחת לנשי השלמות והיא חנה ושבע
בניה יתן חילו למלך להשחיתה כי כבר סופר כי המלך
נפרד מירושלם באשר לקחזה והביאזה לפניו ולא תעמוד
לל שלא תנצל מירו ולא תהיה נשמעת למלך להמיר דתה
היא ובניה ונהרגו כלם לכבוד השם וגם היא מתה
אחריהם וישש פניו לאיים לתפוש כל ירא השם ולכר רבים
שהיו שומרים התורה כמו שסופר והנה שר וקצין והוא
מתתיהו השיב חרפתו לו . לל שכבר השבית האיש שהיה
מהרף את השם מישראל כמו שסופר ויהיה הרצון בחרפתו
בלתי איש חרפתו ישיב לו כי כבר הרג עם המחרף ההוא
שר הצבא אשר היה אצלו והוא אנטיוכוס הרשע ישים פניו
למעוזי ארץ והיא עיר ירושלם כמו שסופר ונכשל ונפל מן
הדרכ . ולא הספיק לו לעלות לירושלם ועמד במקומו
מעביר ישראל ממצות התור ונוגש אותם בעל הרר כי הוא
היה בן אנטיוכוס הרשע ובמעט זמן ישבר מהיות מעביר
ונוגש כי ישבר שימות לא בהתראות פנים ולא במלחמ כי
דמתריאוס יכה כל חילו ויקח מלכותו וזה דמתריאוס בן
סליקוס שהיה איש נבזה ולא נתנו עליו הוד מלכות ועמד
במקום בן אנטיוכוס וכא על מלכותו בשלוח כי בפיתויים
זהסתות ורברי חלקות יחויק במלכות והנה הזרועות שהיה

שׁוֹטֵף בָּהֶם מֶלֶךְ יוֹן וּמִנְצָח יִנּוּצְחֵי וַיִּסְחָפוּ מִלְּפָנָיו וְהֵם שָׂרֵי
הַצְּבָא וְגַם מִי שֶׁהוּא נֶגִיד עִם בְּרִית קוֹדֶשׁ וְהוּא יְהוּדָה
מִכְּבָאֵי שֶׁהִיא מִשׁוּחַ מִלְחָמָה יִשְׁבֵּר וַיִּשְׁחַת עַל יָדוֹ וְהֵנֵחַ
יַעֲשֶׂה מִרְמֵה דְּמִתְרִיאֹס מֵאֲשֶׁר יִתְחַבְּרוּ אִלְּיְהוּדָה מִכְּבָאֵי
כִּי עוֹרֵר עִמּוֹ מִלְחָמָה בְּעַת שֶׁהִיא יְהוּדָה עִם מַעֲטָ וְשֶׁר צְבָא
דְּמִתְרִיאֹס שֶׁסִּקְצַת חִילוֹ מִיַּמִּין יְהוּדָה וְקִצְתוֹ מִשְׂמָאלָו וְעִם
כָּל זֶה עָלָה וְעִצָּם בְּמַעֲטָ גּוֹי כִּי הַכְּנִיעַ אֲשֶׁר לִפְנֵי וְלוֹלֵי
הַחִיל שֶׁהוֹשֵׁם בְּמִרְמֵה מֵאַחֲרָיו הִיא יְהוּדָה מִנְצָח הַמִּלְחָמָה
וְהֵנָּה זֶה דְּמִתְרִיאֹס יֵבֵא בְּמַלְכוֹ הַזֶּה בְּשִׁלוּהוֹ וַיִּנְחַל מִשְׂמָנֵי
מִדְּיָנָה וּמְרֹב הַסִּתְתּוֹ אֶת הָעַם שִׁיִּסְכִּימוּ שִׁיְהִי מֶלֶךְ עֲלֵיהֶּ
יַעֲשֶׂה אֲשֶׁר לֹא עָשׂוּ אֲבוֹתָיו וְאֲבוֹת אֲבוֹתָיו כִּי הוּא יִפְזֹר
וַיַּחְלֹק לְעַם מַלְכוֹ בּוֹה וְשִׁלַּל וּרְכַוֵּשׁ כְּדֵי שִׁיִּמְשֹׁךְ לְבָם וַיַּחֲשׂוּ
מִחֲשָׁבוֹתָיו לִלְכוֹ מִכְּצַרֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵלֶּה הַמַּחֲשָׁבוֹת יִהְיוּ עַד עַתָּה מֵה
כִּי לְאַחַר יַעֲרֵךְ כַּחוֹ וְרִצּוֹנוֹ לְהִלָּחַת עִם מֶלֶךְ מִצְרָיִם בְּחִיל גְּרוֹל
וּמֶלֶךְ מִצְרָיִם יִתְגַּדֵּף עִמּוֹ כְּמִלְחָמָה בְּחִיל גְּרוֹל וְעִצָּם עַד
מֵאֵד וּבִסוּף הָעֲנִיִּין לֹא יַעֲמֵד כִּי יַחֲשָׁבוּ עֲלֵיו מִחֲשָׁבוֹת עַד
שֶׁכֶּבֶד יִשְׁכַּרוּהוּ אֹכְלֵי פֶת כֶּגוֹ וְהֵנָּה חִילוֹ יִשְׁחִיתֵהוּ מֶלֶךְ
הַצִּפּוֹן בְּאוֹפֵן שִׁיִּפְלוּ מִמֶּנּוּ חֲלָלֵי רֵבִים וְהֵנָּה שְׁנֵי אֵלֵי הַמְּלָכִים
יִנְהָגוּ בְּעִרְמֵה וּבְמִרְמֵה עַד שֶׁגַם בְּהִיזוֹתָם עַל שִׁלְחָן אַחַר
כִּפְיָהֶם שֶׁהֵם מְשֻׁלְּמִים זֶה עִם זֶה וְלָכֵם לֹא נָכוֹן אִלְּאִי יִרְצֶה
כּוֹה כִּי שְׁנֵי הַמְּלָכִים יִכּוֹנוּ יַחַד לְהִרְעֵ לְיִשְׂרָאֵל גַּם בְּהִיזוֹתָם
עַל שִׁלְחָן אַחַר עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כּוֹכ יִרְבְּרוּ וְלֹא יִשְׁמְרוּ
לָהֶם בְּרִית וְכֵן הִיא בִּימֵי אֲרִסְתָּבְלוֹס וְהוֹרְקָנוֹס אֲבָל לֹא
תִּצְלַח בִּירָם כִּי לֹא הִגִּיעַ עֲרִין קִזְ יְרוּשָׁלַם לְכָא עֲמָה בְּגִלוֹת
וְהֵנָּה יִשׁוּב מֶלֶךְ הַצִּפּוֹן אֶל אֲרָצוֹ בְּרִכּוּשׁ גְּרוֹל וְלָכֵם וְרִצּוֹנוֹ
יְהִי עַל בְּרִית עִם קוֹדֶשׁ רַל כִּי מִחֲשַׁבְתּוֹ לְהַפְּרֵ הַבְּרִית אֲשֶׁר
לָהֶם עִם יִשְׂרָאֵל כִּמוֹ שֶׁזָּכַר בְּסִיפּוֹרִים וַעֲשֶׂה כַּנֶּגֶד וְאַחַר
יִשׁוּב לְאֲרָצוֹ לְשָׁנָה הַבָּאָה יִשׁוּב וְכָא אֵל מִצְרָיִם וְלֹא תִהְיֶה

ואת המלחמה כראשונה שנצח מלך הצפון את מלך הנגב
ולא תהיה גם כן כמלחמה האחרונ' שינוצח בה מלך הנגב
וזה יהיה כזאת המלחמה השנית ינוצח מלך הצפון ובאו
בנגד אניות רבות מכתיים עמו הם הרומאני ויהיה נכאה
ונחלש מלך הצפון כמלחמה ההיא ואחר כן ישוב וזעם על
בעלי בר' קודש ועשה כנגדם כי עשה הרג גרול בירושלם
גם הרג כהני ה' ואחר ישוב ויבין על הכהנים שהם עוזבים
ברית קדש מפהרם מזה הרשע והוא יתנחם ממה שעשה
ויצוה הכהנים לטהר את הבית ולשוב עבודת בית ה' על
עניינה והנה מי שהיו זרועים ממנו והם הרומיים יעמידו
המלוכה להם והיא מלכות רביעית והמלכות ההוא יחללו
המקדש מקדש המעוה והוא המקדש שבנה הזדורוס שהיה
בניין חזק מאד ועצום והסירו מהמקדש עבודת קרבן התמי'
ומה שימשך לו מעבודת שאר הקרבנות ויתנו במקדש
השקופץ והוא צלם עז שלהם שחשבו שיהיה משומם ישרא'
כי כן סופר בסיפורי אלו הקודרות והנה היה זה שהשחית
בית המקדש מחניף בשפתי חלקות מרשיעי ברית והם
הפריצים הצרוקים כי היה טיטוס מושך לבנם ומשיב אותם
לעבודתו בשפתי חלקו כמו שסופר והעם שהיו יורעי אלוהיו
והם חיילותיו שהיו מאמונתו בחלקותיו גב' יחזקו ועשו מה
שעשו להשחי העיר והקודש כי היו הרומניים רוצים לשוב
בראותם כי נהרגו רבים מהם וטיטוס היה מפתה בשפתי
חלקות ער שחזק לבם ועשו הרע לישרא' כמו שסופר
בספורים אלו ומשבילי עם יבינו לרבים תורת העם והם
חכמי התורה שבעל פה והכהנים ויהיו נספים קצתם כחרב
וקצתם בשרפה כמו שנתפרסם מהרוגי מלכות וקצתם היו
בשבי ובכיוה ימים ובהנשלם אחר חרבן ירושלם יעורו עוד
מעט וזה המלכות שהיה בכתר אחר החרבן זמן מועט

ועמד המלכות ההוא כמו חמשים ושתיים שנה ונלוו עליהם
רבים בחלקלקות בפתויים והסתות והנה אמ' עור מעט לפי
שאחר זה נהרגו בולם על ידי הרומיים ומן המשכילים
יכשלו אז כמו ר' עקיבה וחבריו והנה יהיה זה לצרוף כהם
ישראל מסיגי רעותיהם הנפסדות ולכרר אותם וללבן אותם
כדי שיעמדו מזה על שיעור מה שראוי לסבול לכבוד השם
עם שכזה העונש הנפלא שיהיו ממה שהיה ראוי לבא להם
מהבליון על העונש שעשו בימי בית ראשון ויתכררו ויתלבנו
וזה הרע יתמיר למשכילי עם ער עת קץ כי עוד זמן למזער
גאולת ישראל או ירמוז באמרו וכהבשלים יעוררו עור מעט
לימי רבינו הקדוש שאהב אותו אנטיוכוס אהבה נפלאה
ועשה במלך הרומניים כרצונו עד שימשול בכל העולם
ויתרומם בלכבו ויתגרל על כל א' לחשכו שאן אחר מאהי
הגויים שיעמוד לפניו ועל השם שהוא אהי האהים ירבר
נפלאות כמו ענין השלוש וההתגשם ושאר מה שנמשך
לזה מהאמונה ההיא והצליח זה המלכות הלוקה ואת
האמונה ער אם יכלה ועם השם על ישראל כי כבר נעשתה
בישראל נחרצה לל שכבר עשו חטאים כימי מלכי יהודה
היו מחוייבים בהם כלייה אך נפרע השם מחובו בזמן ארוך
להציל ישראל מהכלייה בעבור כרתו ברית עם האבות והנה
המלכות שירבר על האהים נפלאות לא יבין על אהי אבותיו
שהיו עובדים לצדק ולוולתו מהכוכבים ולא יבין על חמדת
נשים רל שלא יפנה איהם וזה כי המנהיג יהיה פרוש בלא
אשה והשני לא יקח אשה כי אם אחת והוא הקיסר ועל
כל אזה לא יבין ורל מאהי הגויים כי על כלם יתגרל ולוח
לא יפנה לאוהיהם ולא יעבור רק אל אהים לפי הנפלאות
שירבר עליו ולאזה שנתן לו מעוזים ועל בן המלך יכבר
לעשות שם תמונתו והוא מה שנתגשם בו האזה לפי רעות

ולאֵה אשר לא ידעו אבותיו והוא זה האֵה הנוֹב יכבד בּוֹה
ובכסף ובאבן יקרה ובשאר דברים חמודים ועשה כל אלו
הדברים למבצרי מעוזים לל כל העיירות הנצורות ועשה
עם אֵה הנוֹב מאבותיו אשר הכיר לל כי בכל אחת מהם
יעשה תמונתו וירבה שם כבו לאֵה ההוא והמשיל העובר
האֵה במבצרי מעוזים כמו שנתפרסם היוֹם מענייני
ההגמוניות ויחלק במחיר אדמה לל שיחלקה לשרים
ולמלכים תחתיו והם ישיבו לו מס ובעת קץ יתגרה עמו
מלך הנגב והוא המושל בישמעאֵים וירמה שוה היה בעת
הזאת שלקה מלך הנגב מארצות מלך הצפון קצת
אירמיניאה וקצת עיירות אחרות והנה אחר זה יתעורר
עליו מלך הצפון כחיל דב זבא עליו כרכב וכפרשים ובאניו
רבות יבא עליו דרך הים ומרי בואו בארצות ישחית הכל
ער שישטוף כל אשר יעבור בו ובא בארץ הצבי לכל הארצו
והיא ארץ ישראל ועיירות רבות יכטלו לל שיפלו בירו ואלה
ימלטו מירו מה שהיה התחלת ארצם אך שאם ארץ בני
עמון תפול בירו וישלח ירו בארצות אחרות וזולת ארץ
הצבי וארץ מצרים לא תהיה לו לפליטה כי בירו תפול
ומשל במכמני הזהב והכסף לל במטמוני הזהב והכסף
וימשול בכל חמורות ארץ מצרים ולוכים וכושים יהו
במצעדיו לל שיצער בארץ ויכבוש אותם ואחר זה יבהלוהו
שמועות ממזרח ומצפון לל שמאן המקומות יתעודרו
עליו מלחמות ואז יצא לקראתם כחימה גדולה להשמיר
ולהחריב רבים אשר באו להלחם עמו ויטע אהלי אפרנו
בין ימים להר צבי קדש והוא הר המודיה שהיה נכנה בו
בנת המקדש ואז בא ער קצו מלך הצפון לל שיפול ביר
שונאיו ואין אחר מבני חיילותיו עוזר לו כי משמים נלחמו
זבעת ההיא יעמוד מיכאֵה השר הגדול על כל השרים

השופעים משפע הכוכבים שהם שרי אלו המלכות כמו
שקדם והוא העומר על כני עמך עם גכריא להמשיך להם
ההשגחה האהית הפרטית והיה עת צרה אשר לא נהייתה
מהיות גוי ער העת ההיא ובעת ההיא ימלט עמך כל
הנמצא חי מהם שאפילו לא יהיה אחד בעיר אפילו שנים
במשפחה הם ינצלו והנה לא נרע על מי תהיה הצרה אם
על הגוים בסבת אלו המלחמות הנפלאות שזכר והוא
הנראה יותר או על ישראל גב אלא כי מפני שישראל מפורז
בכל אלו המקומות שיטחיתם מלך הצפון אי אפשר לפי
מה שאחשוב מוולת טיווקו בו ישראל בזה או אולי יעמוד
מיכא או להצי את ישראל מהצרה ההיא ואז יחדש ה' מופת
נפלא ייטיר המלכות החמישי להתקיים לעולמי ער כמו
שזכר בזה הספר והוא שכבר יחיה רבים מהמתים למען
יתפרסם זה המופת לכל האומות ואז יהפוך א' עמים טפה
כדורה לקרא כולם בשם ה' ולעברו שכס אחד וזה ממה
שיסבב שלא תהיינה מלחמות אחר זה כי לא יהיו שם
אמונות מתחלפות והנה אלו המתים שיחיה או השם יהיה
מנהגם וטבעם כמנהג שאר האנשים והוא שמעשיהם הם
בבחירתם ולזה סיפר שקצתם יקח מהשלמות מה שזכו בו
א' החיים הנצחיים וקצתם ירחקו מהשלמות והם הרשעים
ער שיהיו לבויון ולכלוי מתמיד ולא יהיה להם חלק בשובה
והנה האנשים המשכילים יאירו עיני זולתם כוהר הרקיע
שישים העינים כלם רואות כן ישפיעו אלו לכל האנשים או
ער שכבר תמלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים והנה
מצדיקי הרבים או יהיו רבים ככוכבים לעולם ועד ואז יהיה
דרך אל שתמשך תמיד האמונה האמתית לא תסור וזה
שכבר לא יהיה שם אמונה אחרת וימצאו רבים מישרי
ואת האמונה האמתית בכל דור ודור תמיד

ואתה דניל

סתום וחתום הדברים שלא תוסיף
להם ביאור על מה שזכר וחתום
בזה האופן זה הספור שישאר סתום וחתום עד עת קץ
ישוטטו רבים להבין אלו הדברים ותרבה הרעת אז ואז יודע
פירוש אלה הדברים עד שהמתחרשים אז יישירו לעמוד
על בונת אלו הדבר וזה שנים אחרים לל שנים שהם אחרי
ולא נתבאר מי הם אך ידענו שמעלתם למטה ממעלת
גבריא הרבה כי הם שאלו זה לגבריא וגם הם בארץ על
שפת היאור וגבריא היה ממעל למימי היאור וירמה שהם
קצת כחות יש להם מבא בחלומות ובדברי הנבואה וישבע
בחי העולם הנה השם חי העולם של מועד מועדים וחצי
ובאשר תכלה לאחר זה יר עם קדש לשבר את המלכיות
האז תכלינה כל אז לל שאחר מועד ומועדים וחצי תחל עם
קודש לנפץ אז המלכויות אך קודם זה יהיה תחת יד המלכו
הרביעי כנגב ובצפו כאמ' כמה שקדם ויתיהבון ביריה ערן
וערנץ ופלג עירן והנה לא נרע מאי זה עת יהיה התחלת
זה המספר כי ירמה שיהיה מעת התפשט זאת האמונה
במלכו רומי וכבר סופר כי זה היה בימי קוסטנטין הקיסר
ולא ידענו שיהיה בו זה שינוכל לבאר מזה איזה מספר
מהזמן יהיה המועד באופן שיסכים עם הקץ הזכר אחר
זה אך נעמוד על זה הקץ ממה שזכר אחר זה ואני שמעתי
ולא אבין כבר אמ' דניל שלא הבין זה הקץ ולזה שאל מה
אחרית אלו הזמנים כדי שידע למתי קץ הפלאות יתכדו
זיתלבנו ויצרפו רבים מסיגי העונות באורך הגלות והרשעי
ירשיעו להמיר כבודם ולא יבינו אחר מהרשעים עניין זה
הקץ אך הצדיקים המשכילים יבינו והנה מן העת שהוסר
התמי שהוא בעת חרכן הבית עד העת שינתן השקוץ שזמם
זהו העז יהיו ימים אלה ומאתים ותשעים שנה כי השנה

היא כמו יום ארוך והיום הוא שנה קטנה גם יש מקום
בארץ לא תהיה שם השנה בולה כי אם יום אחד יהיו ששה
חרשים ממנו יום והשאר לילה וממנו נעמוד על זה הקץ
כי ידענו שקעב שנה אחר חרבן הבית נשלמו ארבעת
אלפים לכריאת עולם ולזה יהיה נשלם זה המספר כשיהיה
המספר לפרט האלף הששי קי"ח שנה והנה לא עמדו
הקודמים על זה הקץ עם קלות העמרה איז מפני שכל
אחד מהם היה טורח להמצי' חשבון יגיע בימיו ולזה תמצא
לול שנתנו קצים רכי' וכלם כלו כי היו משתדלים להמציא
הקץ קרוב כדי שלא יתייאשו מן הגאולה המון העם אשרי
המחכה דבר הגאולה והם המאמינים מישראל שהם
מחכים תמיד העת ואף כי יתמהמה חכה לו ומפני העלם
המכוז בזה הקץ מהם מה נעים חלקו אם יגיע לימים שיכלו
מהעת הנזכר אלף שלש מאות שלשים וחמשה כי אז ישלם
נפץ יר עם קרש לכלות הפושעים ואז לפי מה שאחשוב
תהיה נשלמת מלחמת גוג ומגוג והוא ארבע' וחמש שנה
אחר הזמן הראשון והנה קרא הימים שנים להוסיף בזה
העלם כי הרצון שיהיו הרברים סתומים וחתומים והנה לא
הסכמנו לפרש זה הענין ממש כמו שיכתב החכם ל' אברה
אכן עזרא לסבות רבות האחת כי התשובה לשאת ער מתי
קץ הפלאות תחייב שתהיה מקפת בכמו הזמן ההוא בכללו
ולפי פירושו לא הודיע בתשובה דבר מזה אך הודיע שיעור
הזמן אשר בו תצמח המלכות החמישית והשני כי כבר
אמ' ויתיהבון ביריה ערן וערנין ופלג ערן וזה לאות כי זה
הזמן מקיף בזמן הנתן בירו בכללות ועם הפירוש שפירשנו
יתיישב זה כלו ואתה רניא לך לקץ המוגבל לך לחיות ואז
תנוח ל' בעת המות ולקץ הימים הנזכר' תעמוד לגורלך
מהטוב שאז תשוב לחיות עם שאר המתים אשר יחיו הנה

זהו מה שראינו לכאר בזאת הפרשה שהגבלנו באורה
ואולם התועלת המגיעות מזה הם רבים התועלת הראשון
הוא להזריע שהתפלה מן הארם בעבור זולתו ראוי שתהיה
באופן שיושגה זולתו מפני ההשגחה הרבקה כמתפלל וזה
אמנם יהיה כשיצער עצמו המתפלל צער נפלא כי להציל
זה יושגחו האחרים ולזה ספר כי רביא נתן פניו אל השם
לבקש תפלה ותחנונים בצום וכשק ואפר התועלת השני
הוא להזריע למה זה היה ארוך גלות בית שני מגלות בית
ראשון עם מה שנתפרסם מעוצם החטאים אשר עשו
מלכי יהודה ועם זה לא ארך זמן הגלות כי אם חמשים
ושתיים שנה ובית שני לא עברו עז ארך זמן הגלות זה
האורך הנפלא והנה התר זה הספק יתכאר מזה המקו
וזה כי על החטאים שעשו בימי בית ראשון נגזר שלא יעמד
בית שני כי אם על שלמות שבועים שבעי ואחר זה יתלימו
לשאת את עון אבותיהם עת הגאולה הנה אם כן יתכאר
מזה המקום שזה הגלות אשר אנחנו בו היום בעבור החט
שחטאו ישראל קודם גלות בבל התועלת השלישי הוא
להזריע שההשגחה האלהית הרבקה כישראל תושפע להם
באמצעות גבריא אם היה מיכאל שר ישראל מתחוק בזה
זהו האמת כמו שביארנו מענייניו במאמר הרביעי מספ
מלחמות ה' זכאר מזה מסור גבריא מיכאל דבר נפלא
מאד ומסכים למה שבארנו מענייניו במאמר הראשון
זבחמשי מבי והוא מה שתאר אותו לפי שהוא לבוש הכרז
זמתניז חגורים כזהב מזופו ויתר מה שזכר מתארו לפי מה
שבארנו אצל כאור אלה הרבדים התועלת הרביעי הוא
לפרסם יעורי הרבדים שהם עתידים מאותם המלכיות
שכבר נתקטמו כולם זולתי מעט שלא נתקיים עדין והוא
ענין צמיחת המלכות החמישית זתשתער מלך הצפון עם

מלך הנגב ברכב ובפרשים ובאניות מרומיים והנמשך לזה
פאיתן המלחמות לפי שכל הנשאר מזה נתקיים וזה ממה
שיחזק בלבנו שזה היעור והוא יעור הגאולה יתקיים גב כמד
שנתקיימו שאר הדברי אשר נבללו בזה היעור התועלת
החמישי הוא להזריז שבעון הרזר יקרה שיהיו נספים הטובי
ברו שלא ישפע מהם טוב להם מצד השגחת ה' עליהם
ומזה הצד יקרה הרע לטובים אלא שאינו רע אנושי כי הרע
האנושי לא יגיע כי אם לפושעי' והוא העונש המיוחס לנפש
ולזה אם שמשכילי עם אשר יבינו לרבים יכשלו בחרב
ובלהבה בשבי ובבוה ימים וכבר באר כי מצד שהם משכילי
עם ויבינו לרבים יקרה להם זה וכבר נרמז זה התועלת גם
כן בתורה לפי מה שבארנו במקומות ממשנה תורה שזכר
שהשם התעבר על משה רעה בעבור חטא ישראל כמו
שביארנו התועלת הששי הוא לפרסם יעור מופת
תחיית המתים שיהיה אחר צמיחת המלכות החמישית
אשר לא תסור כי אם מיישיר אל קיומה ושימצאו רבים
יזרעי השם בכל דור ודור ולזה סמך א' ספור תחיית המת'
כי המשכילים יזהירו כוזהר הרקיע לשפוך רוח השם על כל
בשר ושכבר יהיו מן או והלאה מצדיקי הרבים בכוכבים
לעולם ועד התועלת השביעי הוא להזריע כי מאן יהיה
העולם נוהג כמנהג עתה וגם המתים שיחיו יהיו בעלי
בחירה לאחוזו בצדק או ברשע אי זה שירצו ולזה אמר כי
רבים מיסני ארמת עפר יקיצו אה לחיי עולם ואה לחרפות
לדראון עולם וכבר יספק מספק ויאמר הנה איך יתכן זה
וכבר ימשך ממנו שיהיו קצת המתים חיים לנקמה מהם
ולהרע להם והם הצדיקי אשר יקרה שיחטאו אחר תחייתם
ואנו מתירין זה הספק מפנים מהם עצמו שאיננו עול אם
לא ימית השם את הצדיק תכה היותו צדיק ברוי שלא יחסר

שלמותו אעפ" שכתב יקרה שיחטא אחר זה בן העניין בזה
בשורה ומהם כי הכלים אשר לאדם הם כלם כלים בעצמות
להגעת השלימות לו ואעפ" שקצתם הם כלים במקרה אל
החסרון ובהיות העניין בן הנה הוא מבואר כי התחיה היא
לכלם חנינה וחסר כי הכלים אשר לאדם הם כלים בעצמות
להוסי' על שלמותו לא לנטות א' החסרוננו ואין ראוי שימנע
ה' מהשפיע מה שהוא טוב כעצמותו מפני שיתחדש ממנו
דע במקרה ומהם כי מפני שבעת ההיא תמלא דעה את ה'
הארץ מחוזק השפע הא'הי שישפע בזמנים ההם ולא תהיה
שם אמונ' נפסרת הנה לא יתיישר העניין או שיעתק האדם
בי אס' הטוב ולשלמות ולזה הוא מבואר שמזאת התחיה
לא יתכן שימשך כי אם טוב ושלמות ובכאן הותר זה הפסק
וידמה שאין תחית המתים אלא לכל הצדיקים ולא לכל
הרשעי' אבל לקצת ולזה הוצרך המלאך ליער לרניא שהוא
יחיה בעת תחית המתים התועלת השמיני הוא להוריע
עת הקץ לפי מה שבארנו והוא הזמן שיש בין העת שהוסר
התמיד ובין העת שינתן משומם הרכר המשוקץ אצל השם
זהם האלים והתמונות והוא לכלה לפי מה שבארנו בשנת
ק"ח לפרט האלף הששי ליצירה וכבר התבאר בזה המקום
בזה הקץ אינו מצר מערכת הבוכבים אכל מצר השגחת
השם הפרטית בעבור האבות ולזה אם ובעת ההיא יעמוד
מיכא' הסר הגדול וירמה שסביב העת ההיא יחיש השם
הישוע אם ייטיבו ישראל דרכם שנ' אני ה' בעתה אחישנה בן
יהיה ויעשה ה' ועינינו תראינ' אמן והנ' לא עמדנו על שיעור
המועדים אשר אם כי למוער מועדים וחצי כי אעפ" שירענו
שהתכלית יהיה אצל הזמן שישלמו א'הושלש מאות שלש'
וחמש הנה לא ירענו מאי זה עת יתחילו א' המועד' כי אם
ירענו זה נחלק הזמן ההוא על שנים וחצי והוא יהיה שיעור

המועד והנרא לי עתה שירמוז במוערי מועד עמיד הכי ראשו
 ומועד עמיד הבית שני ער שהוסר התמיכי מן העת שהוסר
 התמיכי יחשב ער עת הגאול והנ ירענו כי עת עמיד בית שני
 מעת שהוסר ער שהוסר לגמרי הוא ששים ושני שבועו וחצי
 שבו שהם ארכ מאו ושלישי ושבע שנה וחצי וידמה שעמיד
 בית ראשו היה ארכ ותשע מאו ועשר שנה וחצי כמו שזכרנו
 במה שקדם ולו יתבאר כי שני המוערים הם שמונה מאות
 וחמשים ושבע שנים וחצי וכל אחר מאו המוערי הוא ארכ
 מאו ועשרי ושמן עשר שנה וחצי ויהיו אף ומאתים ושמוני
 וחמש שנה וחצי ויהיה הרצון באמ למועד מוערי וחצי לזמן
 שזה לשני המוערי הנזכרי ולמחציתם וכאשר יחונר עם זה
 ארכעי וחמש שנה והוא הזמן שתכל עם קדש לנפץ ולשבר
 כל אויביהם ויכנע גם כן גוג ומגוג והמינו הנה יחוייב מזה
 שיהי זה הזמן אשר בין הסרת התמיכי ובין כלוי אויבי האמונ
 האמתית אף שלש מאות ושלישי וחמ שנה וכבר נתבאר כל
 זה שהיינו חושקים ידיעת הבאור בו מזה הספר שהעירו
 הרבנו יר קצרים לקצת שהבאור הוא בזה לפי מה שביארנו
 זר אך ויתעל ה ויוצר הכל אשר גלה לנו סודות והנ היתה
 השלבת הביאור הזה בירח אדר שני של חמשת
 אפי תשעים ושמונה והתהל לא אשר עורנו
 ברהמיו ובגודל חסריו יהי שמו מכורך
 על כל ברכה ותהלה אמנ אמנ
 והנה נשלם פי דניא תהלה לא אהי ישראל
 והוא יישיר אותנו כלבנו
 שוא לעכרו לאהבו
 וישלח לנו

מהר הגוא יגל יעקב ישמח ישראל אמנ אמנ וחלקי המחוקק
 יהי ספון עם מצדיקי הרבי בכוכבי לעול וער אמנ ואמן סלה